

VESTNÍK

**MINISTERSTVA ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Čiastka 12-19

Dňa 26. marca 2008

Ročník 56

OBSAH:

Normatívna časť:

11. Konceptia v odbore epidemiológia
12. Konceptia v odbore hygiena detí a mládeže
13. Konceptia v odbore hygiena výživy
14. Konceptia v odbore hygiena životného prostredia a zdravia
15. Konceptia v odbore preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia
16. Konceptia v odbore ochrana zdravia pred žiarením
17. Konceptia v odbore mikrobiológia životného prostredia
18. Konceptia v odbore biológia životného prostredia
19. Konceptia v odbore zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve
20. Štatút Výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva SR na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok pre opatrenie 2.2 Operačného programu Vzdelávanie
21. Rokovací poriadok Výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva SR na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok pre opatrenie 2.2 Operačného programu Vzdelávanie
22. Rozhodnutie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 04247 – 6/2008 – OP z 28.1.2008 o zmene zriaďovacej listiny Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava

Oznamovacia časť:

Oznámenie o strate pečiatky

Oznámenie o osobitných vydaniach v mesiaci február 2008

11.

KONCEPCIA V ODBORE EPIDEMIOLOGIA

Číslo: 10181-3/2008-ŠT

Dňa: 25.02.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru

1. 1. Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi

1. štúdium vzťahov medzi človekom a prostredím so zreteľom na primárnu prevenciu,
2. analýza výskytu zdravia a chorôb v populácii,
3. identifikácia determinantov zdravia predovšetkým na populačnej úrovni,
4. identifikácia príčin ochorení predovšetkým na populačnej úrovni,
5. zabezpečovanie surveillance prenosných chorôb vrátane nemocničných nákaz,
6. zabezpečovanie surveillance neprenosných, najmä chronických chorôb,
7. plánovanie, vypracovanie, organizovanie, koordinovanie a kontrola preventívnych opatrení,
8. plánovanie, vypracovanie, organizovanie, koordinovanie a kontrola represívnych opatrení,
9. sledovanie a hodnotenie efektívnosti preventívnych a represívnych opatrení,
10. tvorba a udržiavanie epidemiologického informačného systému,
11. hodnotenie imunitného stavu obyvateľstva na základe výsledkov kontrol očkovania a imunologických prehľadov,
12. účasť na európskej a globálnej surveillance prostredníctvom orgánov a inštitúcií Európskej únie a Svetovej zdravotníckej organizácie,
13. vypracovávanie plánov preventívnych opatrení pre zabránenie vzniku mimoriadnej situácie,
14. výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života na individuálnej i populačnej úrovni,
15. poradenská činnosť v oblasti prevencie prenosných i chronických chorôb a očkovania,
16. realizácia odporúčaní Európskej únie a Svetovej zdravotníckej organizácie v surveillance chorôb a v činnostiach zameraných na kontrolu chorôb,
17. hodnotenie prognóz vývoja zdravotného stavu populácie v spolupráci s inými medicínskymi odborníkmi,
18. vykonávanie epidemiologického výskumu, modelovanie, štúdium dopadov chorôb na zdravie,
19. konzultačná činnosť, metodické vedenie a doškoľovanie v problematike epidemiológie prenosných a chronických chorôb,
20. konzultačná činnosť, metodické vedenie a doškoľovanie v problematike nemocničných nákaz, hygienicko-epidemiologických režimov zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb,
21. konzultačná činnosť, metodické vedenie a doškoľovanie v problematike dezinfekcie a sterilizácie,
22. konzultačná činnosť v problematike podpory a ochrany zdravia jednotlivcov a populácie pre rezort zdravotníctva ako aj pre iné rezorty a laickú verejnosť,
23. expertízna činnosť v problematike prenosných a chronických chorôb vrátane nemocničných nákaz, hygienicko-epidemiologických režimov zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb, v dezinfekcii a sterilizácii.

Epidemiológia je jedným z kľúčových odborov verejného zdravotníctva, ktorej činnosť zabezpečujú pracoviská epidemiológie prenosných a chronických ochorení v rámci úradov verejného zdravotníctva. Epidemiologická problematika je systémovo samostatne riešená v rezortoch ministerstiev vnútra, obrany, dopravy, pôšt a telekomunikácií. Na riešenie špeciálnej problematiky sa môžu zriaďovať epidemiologické

pracoviská alebo úseky aj v zdravotníckych a iných zariadeniach (napr. SAV). Epidemiológ koordinuje prácu vo vytvorených pracovných skupinách.

Organizačná štruktúra pracovísk epidemiológie vychádza z náplne práce, rozmiestnenia a organizačného členenia Regionálnych úradov verejného zdravotníctva, z materiálneho a personálneho vybavenia pracoviska a zo špecializácie činnosti jednotlivých pracovísk s možnými modifikáciami.

Odbor epidemiológie sa z hľadiska zamerania činnosti člení na oddelenia epidemiológie:

- a) prenosných ochorení,
- b) chronických ochorení,
- c) nemocničných nákaz, dezinfekcie a sterilizácie,
- d) nákaz s prírodnou ohniskovosťou, zoonóz,
- e) posudzovania zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

Ďalšie členenie sa môže vytvárať podľa špecifickej problematiky a veľkosti regiónu.

1.2. Charakteristika odboru

Epidemiológia je medicínsky vedný odbor, ktorý sa zaoberá štúdiom rozšírenia a rozdelenia determinantov stavov a javov spojených so zdravím v špecifikovaných populáciách a aplikovaním výsledkov tohto štúdia na kontrolu zdravotných problémov.

Epidemiológia vychádza z vlastných teoretických základov a praktických skúseností a integruje poznatky preventívnych, klinických, laboratórných a ďalších medicínskych a nemedicínskych odborov do moderného systému prevencie.

Cieľ epidemiológie je zdravie ochraňovať, podporovať a obnovovať.

Predmetom činnosti epidemiológie je výskyt chorôb, porúch zdravia a ich príčin v populácii, zisťovanie, analýza a hodnotenie prírodných, sociálnych, ekonomických faktorov a faktorov spojených s ľudskou činnosťou upevňujúcich zdravie alebo ovplyvňujúcich vznik chorôb. Predmetom činnosti epidemiológie prenosných chorôb je aj proces šírenia nákazy.

Metódy práce

- a) základom je epidemiologická metóda práce pozostávajúca z pozorovania, zberu údajov, deskripcie, analýzy, interpretácie výsledkov, navrhovania opatrení a vyhodnocovania efektívnosti opatrení,
- b) epidemiologické štúdie, ktoré sa využívajú pre analýzu výskytu chorôb a ich príčin vrátane etiologických agensov a dopadov výskytu ochorení na zdravie populácie,
- c) monitoring a modelovanie výskytu a šírenia chorôb,
- d) epidemiologická surveillance kompatibilná so surveillance krajín EÚ, prinášajúca návrhy na opatrenia, účinnú kontrolu a argumenty pre rozhodovaciu činnosť,
- e) štátny zdravotný dozor v problematike prenosných chorôb vrátane nemocničných nákaz,
- f) štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb,
- g) vybrané metódy pre hodnotenie ekonomickej efektivity aplikovaných preventívnych a represívnych opatrení,
- h) vybrané metódy sociológie a psychológie pre hodnotenie projektov a programov týkajúcich sa výskytu chorôb, ich príčin a efektívnosti opatrení,
- i) intervenčné metódy založené na medicínskych faktoch (Evidence based intervention).

1.3. Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom – spolupráca

Pri plnení svojich úloh epidemiológovia úzko spolupracujú najmä s:

- a) odbormi a oddeleniami hygieny, preventívneho pracovného lekárstva, podpory zdravia a informatiky úradov verejného zdravotníctva,
- b) odbormi a oddeleniami epidemiológie verejného zdravotníctva iných rezortov,
- c) medicínskymi preventívnymi, klinickými a laboratórnymi odbormi,
- d) centrálnym registrom obyvateľov,
- e) registrami, najmä onkologickým registrom,

- f) demografickou štatistikou,
- g) špecialistami veterinárneho lekárstva,
- h) inými medicínskymi a nemedicínskymi odbormi,
- i) vedecko-výskumnými pracoviskami rezortu zdravotníctva i iných rezortov,
- j) odbormi zdravotníctva vyšších územných celkov,
- k) poisťovňami (zdravotnými a sociálnou),
- l) miestnymi samosprávami,
- m) asociáciami zdravotníckych pracovníkov.

1. 4. Odborno-metodické vedenie starostlivosti v odbore

Odborné a metodické vedenie v medicínskom odbore epidemiológia vykonáva Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

1. 5. Povinné hlásenia a spracovanie štatistických údajov

- povinné hlásenie prenosných ochorení v rozsahu určenom osobitnými predpismi,¹⁾ ktorý zodpovedá potrebám hlásenia pre Európske centrum kontroly chorôb (ECDC), Štatistický úrad Slovenskej republiky, EUROSTAT, Národné centrum zdravotníckych informácií Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a pod.,
- epidemiologické údaje, ktoré svojim rozsahom poskytnú objektívne informácie o výskyte a šírení prenosných ochorení a prispievajú k prijímaniu účinných opatrení na zamedzenie ich šírenia, elimináciu až eradikáciu,
- údaje o očkovaných osobách a očkovacích výkonoch, stave zaočkovanosti populácie na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- údaje o expozícii obyvateľstva fyzikálnym, chemickým alebo biologickým faktorom, o zdravotných rizikách a s tým súvisiacimi chorobami s cieľom riadiť a kontrolovať zdravotné riziká, navrhovať a prijímať opatrenia na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia,
- údaje o rizikových faktoroch chronických chorôb vyplývajúcich zo životného štýlu obyvateľstva a od nich sa odvíjajúcich rizikových faktorov biologických, ktorých analýza poskytne podklady k zavádzaniu efektívnej intervencie zameranej na znižovanie dopadu chronických ochorení na zdravie populácie.

2. Rozvoj starostlivosti v odbore

2. 1. Trendy vývoja starostlivosti v odbore v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

- a) účasť na programoch a projektoch zameraných na elimináciu až eradikáciu prenosných chorôb,
- b) zabezpečenie očkovania detskej a dospeléj populácie v súlade s najnovšími poznatkami vedy a výskumu,
- c) posilňovanie a skvalitňovanie epidemiologického sledovania chorôb,
- d) priebežná aktualizácia informačného systému hlásenia prenosných chorôb a jeho intenzívnejšie využívanie,
- e) zavádzanie kontroly kvality hlásenia prenosných chorôb,
- f) zintenzívnenie prevencie epidemiologickej alebo klinicky závažných chorôb (ako sú vírusové hepatitídy, tuberkulóza, HIV infekcie, pohlavné nákazy, nemocničné nákazy a vybrané choroby neinfekčného pôvodu),
- g) rozširovanie spolupráce orgánov verejného zdravotníctva s pracovníkmi zdravotníckych zariadení pri zabezpečovaní prevencie nemocničných nákaz,
- h) zavádzanie informačného systému o stave zaočkovanosti populácie,

¹⁾ Príloha č. 2 bod 10 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 662/2007 Z. z. Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- i) zavádzanie informačného systému sledovania chronických chorôb,
- j) zavádzanie Evidence Based Medicine a Evidence Based Public Health (medicína založená na dôkazoch, verejné zdravotníctvo založené na dôkazoch),
- k) zavádzanie moderných foriem kontroly nemocničných nákaz a nákaz v zariadeniach pre dlhodobú sociálnu a zdravotnícku starostlivosť, kompatibilných so systémom používaným v EÚ,
- l) príslušnými argumentáciami pozitívne ovplyvňovanie rozhodovania vo všetkých rezortoch a na všetkých úrovniach v prospech zdravia populácie,
- m) vytváranie spoločenskej atmosféry pre zvyšovanie záujmu a pocitu zodpovednosti verejnosti za vlastné zdravie,
- n) rozširovanie medzinárodnej spolupráce.

2. 2. Systém kontroly kvality poskytovania starostlivosti v odbore

Kontrolu kvality poskytovanej starostlivosti v medicínskom odbore epidemiológia vykonáva Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

2. 3. Medzinárodná spolupráca

Epidemiológovia úzko spolupracujú s:

- a) Európskym spoločenstvom,
- b) medzinárodnými organizáciami a inštitúciami:
 - (1) Svetová zdravotnícka organizácia
 - (2) European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)
 - (3) Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)
 - (4) World organisation for animal health (OIE)
 - (5) a ďalšie
- c) členskými štátmi Európskej únie,
- d) ďalšími štátmi Európy a ostatných kontinentov.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Pracovníci odboru a ich ďalšie vzdelávanie

V odbore epidemiológie pracujú zdravotnícki pracovníci, a to lekári, epidemiológovia, hygienici, verejní zdravotníci, asistenti hygieny a epidemiológie, iní zdravotnícki pracovníci a stredoškolskí pracovníci, ktorí sú odborne spôsobilí na výkon pracovných činností v odbore epidemiológia.²⁾

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v odbore epidemiológia sa vykonáva v zmysle osobitných predpisov.³⁾ Delí sa na špecializačné štúdium a sústavné štúdium. Realizuje sa na vlastnom pracovisku a kvalitatívne vyššom akreditovanom pracovisku v priebehu pracovnej činnosti, na školiaciach miestach, kurzoch, seminároch, workshopoch, účasťou na odborných podujatiach odborných spoločností doma a v zahraničí a samoštúdiom. Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sa hodnotí kreditovým systémom.

Kvalifikácia v odbore epidemiológia u lekárov sa získava vykonaním špecializačnej skúšky v subspecializačnom odbore epidemiológia na akreditovaných pracoviskách lekárskech fakúlt a fakúlt verejného zdravotníctva.

²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania v znení neskorších predpisov.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 12/2008 Z. z. o používaní profesijných titulov a ich skratiek viazucich sa na ich odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania.

³⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Kvalifikácia v odbore epidemiológia v kategórii asistent (pracovníci s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním) sa získava vykonaním špecializačnej skúšky v odbore epidemiológia na akreditovaných pracoviskách lekárskech fakúlt a fakúlt verejného zdravotníctva.

3. 1. Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium zdravotníckych pracovníkov pracujúcich v odbore epidemiológia sa vykonáva podľa osobitného predpisu.³⁾

3. 2. Certifikačné štúdium

V odbore epidemiológia sa certifikačné štúdium nevykonáva.

3. 3. Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v odbore epidemiológia vychádza z osobitného predpisu.³⁾ Študijný program sústavného vzdelávania sa môže uskutočňovať prezenčnou, dištančnou alebo kombinovanou metódou.

4. Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa koncepcia odboru epidemiológie č. SOZO-2297/1996-5-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v číastke 14-15 zo dňa 5. septembra 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

**Ivan Valentovič, v.r.
minister**

12.

KONCEPCIA V ODBORE HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

Číslo: 10181-4/2008-ŠT

Dňa: 25.02.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru

1.1. Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi

Odbor hygieny detí a mládeže plní úlohy štátu v oblasti verejného zdravotníctva spočívajúce v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže. Činnosť je zameraná na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia prostredníctvom starostlivosti o zdravé životné a pracovné podmienky, podpory správneho životného štýlu detí a mládeže a výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

Činnosť odboru vychádza z programu Svetovej zdravotníckej organizácie „Zdravie 21- zdravie pre všetkých v 21. storočí“ a z nadväzujúceho dokumentu „Národný program podpory zdravia“, z Ústavy SR, v zmysle ktorej má každý právo na ochranu zdravia a zo štátnej zdravotnej politiky predstavujúcej komplex dlhodobých a krátkodobých aktivít štátu v oblasti zdravotníctva s cieľom upevňovať a zlepšovať zdravotný stav obyvateľov SR.

Náplňou odboru v rámci ochrany a podpory zdravia je:

- a) monitorovať a vyhodnocovať zdravotný stav detí a mládeže,
- b) monitorovať a vyhodnocovať telesný rast a vývin detí a mládeže,
- c) sledovať a hodnotiť pozitívne a negatívne vplyvy prostredia a životného štýlu na vývin organizmu a jeho zdravotný stav so zvláštnym zameraním na rizikové faktory vybraných chorôb a porúch,
- d) študovať vzťahy a súvislosti medzi faktormi prostredia, životným štýlom a zdravotným stavom detí a mládeže, študovať príčiny zmien zdravotného stavu mladej populácie,
- e) identifikovať a riešiť problémy ovplyvňujúce zdravie mladej generácie,
- f) vykonávať identifikáciu zdravotných rizík a navrhovať riešenia v oblasti ochrany, podpory a rozvíjania zdravia detí a mládeže (odhad zdravotných rizík, ich interpretácia a riadenie),
- g) vykonávať hodnotenie dopadov ľudskej činnosti na zdravie detí a mládeže na národnej a regionálnej úrovni,
- h) spracovávať, presadzovať a vyhodnocovať opatrenia a programy:
 1. ochrany zdravia a zdravého životného štýlu detí a mládeže,
 2. všeobecného posilňovania zdravia a zdravého vývinu detí a mládeže,
 3. prevencie vybraných chorôb a porúch,
- i) stanovovať zdravotné kritériá pre prostredie a životný štýl detí a mládeže na centrálnej a regionálnej úrovni,
- j) predkladať do legislatívneho procesu návrhy právnych predpisov v oblasti ochrany a podpory zdravia detí a mládeže a zabezpečovať ich uplatňovanie v praxi,
- k) zabezpečovať odbornú prípravu na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti,
- l) vykonávať štátny zdravotný dozor nad plnením povinností stanovených zákonom a predpismi súvisiacich s ochranou, podporou a rozvíjaním zdravia detí a mládeže; vykonávať úradnú kontrolu potravín,
- m) vykonávať zber, spracovanie, analýzu a prenos informácií medzi odborom hygieny detí a mládeže a súvisiacimi odborními,
- n) informovať a vzdelávať obyvateľstvo v oblasti zdravia detí a mládeže, podporovať individuálnu snahu a snahu obyvateľov o zlepšenie zdravia detí a mládeže,

- o) vykonávať poradenskú činnosť v rámci poradenských centier ochrany a podpory zdravia detí a mládeže,
- p) vykonávať konzultačnú činnosť,
- q) uskutočňovať výskum v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže, skúmať nové pohľady a inovačné riešenia zdravotných problémov a problémov súvisiacich so zdravím mladej generácie.

1.2. Charakteristika odboru

Hygiena detí a mládeže je medicínskym odborom plniacim úlohy verejného zdravotníctva v oblasti ochrany, podpory a rozvoja zdravia detí a mládeže. Sleduje a vyhodnocuje zdravie a vývin detí a mládeže, vrátane vysokoškolákov, vo vzťahu k determinantom zdravia. Vychádza z poznatkov o zdravotnom stave, prostredí, životnom štýle a o vekových zvláštnostiach jednotlivých etáp vývinu mladej generácie, podmienených morfológickými, fyziologickými a psychologickými osobitosťami detského a dospelujúceho organizmu. Stanovuje preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení a iných porúch zdravia detí a mládeže, ako aj opatrenia zamerané na kladné ovplyvnenie zdravia, prostredia a životného štýlu mladej generácie.

Zdravotný stav detí a mládeže, identifikácia zdravotných rizík a determinantov zdravia, analýza príčinných súvislostí a intervenčná činnosť v oblasti ochrany a podpory zdravia detí a mládeže sa sleduje a realizuje epidemiologickými metódami práce, metódami zdravotnej výchovy. Kontrola a hodnotenie sa vykonáva tiež metódami štátneho zdravotného dozoru.

Podklady pre činnosť sú získavané zo štatistických a demografických údajov, z vlastných šetrení výberových súborov detí a mládeže, z výsledkov štátneho zdravotného dozoru a z výsledkov expertíznej a posudkovej činnosti. Získavanie podkladov je v úzkej spolupráci s poskytovateľmi zdravotníckej starostlivosti a orgánmi a organizáciami nemedicínskeho zamerania.

Pri štúdiu zdravotného stavu detí a mládeže ako aj pri sledovaní zdravotne významných aspektov a rizík sa používajú najmä tieto epidemiologické metódy práce :

- a) deskriptívne metódy, ktorých cieľom je zhromažďovanie relevantných údajov o zdravotnom stave, prostredí a životnom štýle detí a mládeže. Týmito metódami sa vytvára databáza údajov, ktorá je základom pre štúdium ich vzájomných vzťahov. Ide o zber údajov získavaných špecifickými formami a metodikami (antropometrické merania, laboratórne skúšania, dotazníkové prieskumy, riadené rozhovory, individuálne a skupinové vyšetrenia, skrining, atď.) a ich následného štatistického spracovania formou registrov, dispenzárov, štatistických výkazov, monitoringu a pod.,
- b) analytické metódy, ktoré sa zaoberajú štúdiom determinantov zdravia, identifikáciou a odhadom rizík vybraných ochorení a porúch zdravia a analýzou príčinných súvislostí medzi etiologickým faktorom a zdravím a chorobou. Cieľom je definovať aktuálny stav verejného zdravia detí a mládeže a jeho príčiny. Získavajú sa tak podklady pre čo najúčinnnejšie intervenčné a legislatívne opatrenia na ochranu a podporu zdravia. Ide o analytické spracovanie údajov formou štúdií (retrospektívnych, longitudinálnych, transversálnych, experimentálnych, resp. modelových), skupinovej diagnostiky, surveillance vybraných ochorení, rizík a komunit, expertíznou a posudkovou činnosťou a pod.,
- c) intervenčné metódy, ktorých cieľom je navrhovať, overovať a realizovať medicínske a usmerňovať celospoločenské opatrenia smerujúce k ochrane a podpore zdravia detí a mládeže. Ide hlavne o opatrenia realizované najmä v rámci zdravotných a komunitných programov a projektov metódami práce skupinovej a individuálnej zdravotnej výchovy vrátane poradenskej a konzultačnej činnosti. Cieľovou skupinou intervenčných aktivít sú deti, mládež, rodičia, pedagógovia, vychovávateľia a široká verejnosť. Za intervenčné metódy práce sú považované aj metódy legislatívneho a právneho charakteru (návrh právnych noriem a rozhodovacia činnosť).

Pri sledovaní zdravotného stavu a zdravotne významných aspektov prostredia a životného štýlu detí a mládeže sa činnosť odboru zameriava na:

- a) rutinne štatisticky sledované demografické a iné významné ukazovatele súvisiace so zdravím a chorobou (napr. spontánne potraty, nezrelé deti, deti s nízkou pôrodnou hmotnosťou, vrodené chyby, geneticky podmienené ochorenia, mŕtvorodenosť, úmrtnosť v závislosti na veku a pohlaví a pod.),
- b) ukazovatele pozitívneho zdravia (napr. somatický rast, funkčný, pohybový a psychický vývin, telesná zdatnosť, výkonnosť a odolnosť, adaptabilita a pod.),

- c) ukazovatele potenciálneho poškodenia organizmu (napr. kumulácia ťažkých kovov v organizme, chybné držanie tela, nadváha, stres, nepohoda, zlyhanie v škole a pod.),
- d) ukazovatele preklinických štádií ochorení a prejavy porúch fyziologických pochodov (napr. rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení - hypertenzia, hypercholesterolémia, ukazovatele biochemické, imunologické a pod.),
- e) ukazovatele chorobnosti (napr. incidencia vybraných akútnych ochorení - akútne ochorenia dýchacích ciest, úrazy, ochorenia zažívacieho traktu, incidencia a prevalencia vybraných chronických ochorení a handicapov - onkologické ochorenia, ochorenia dýchacích ciest, srdcovocievne, pohybové, neuropsychické ochorenia, alergie, obezita, cukrovka a pod.),
- f) rizikové faktory v podmienkach životného a pracovného prostredia (napr. expozícia vybraným chemickým a fyzikálnym škodlivinám vo vonkajšom prostredí a vo vnútornom ovzduší, v mikroklimatických podmienkach kolektívnych zariadení, podmienky v predškolských, školských, ubytovacích, stravovacích zariadeniach, zariadeniach určených pre zotavovacie podujatia, podmienky obytného prostredia, riziká zo stavebných materiálov, rizikové faktory v pitnej vode, v požívatinách a pod.),
- g) rizikové faktory vyplývajúce z činnosti detí a mládeže (napr., pedagogický proces, statická záťaž, neuropsychická záťaž, učebné osnovy, prestávkový režim, vyučovací proces, školská záťaž, alternatívna pedagogika, netradičné formy vyučovania, integrácia postihnutých a zdravých detí a pod.),
- h) rizikové faktory v životnom štýle a v správaní sa (napr. režim práce a oddychu, osobná hygiena, pohybová aktivita, stravovacie návyky, nové a alternatívne spôsoby stravovania, drogové závislosti, poruchy správania sa, agresivita, autoagresivita, micidálne správanie, predčasný začiatok sexuálneho života, predčasné tehotenstvo, nechránený sex, promiskuita, detská prostitúcia),
- i) rizikové faktory vyplývajúce zo sociálneho prostredia (napr. kriminalita, nezamestnanosť, zanedbávané, zneužívané a týrané deti, príslušnosť k etniku, oslabenie rodinných väzieb, dezintegrácia rodín, citová deprivácia, nedostatky v komunikácii, detská pornografia a pod.) .

1.3. Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom – spolupráca

Odbor hygieny detí a mládeže spolupracuje pri ochrane, podpore zdravia a rozvíjaní zdravia detí a mládeže s:

- a) ostatnými odbormi verejného zdravotníctva,
- b) poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti,
- c) zdravotnými poisťovňami, Sociálnou poisťovňou a Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Spolupráca sa realizuje najmä v oblastiach:

- a) monitorovania a vyhodnocovania zdravotného stavu detí a mládeže,
- b) sledovania a hodnotenia pozitívnych a negatívnych vplyvov prostredia a životného štýlu na vývin organizmu a jeho zdravotný stav so zvláštnym zameraním na rizikové faktory vybraných chorôb a porúch,
- c) štúdiá vzťahov a súvislostí medzi faktormi prostredia, životným štýlom a zdravotným stavom detí a mládeže, štúdiá príčin zmien zdravotného stavu mladej populácie,
- d) spracovávaní, presadzovania a vyhodnocovania opatrení a programov:
 - ochrany zdravia a zdravého životného štýlu detí a mládeže,
 - všeobecného posilňovania zdravia a zdravého vývinu detí a mládeže,
 - prevencie vybraných chorôb a porúch,
- e) uskutočňovania výskumu v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže, skúmania nových pohľadov a inovačných riešení zdravotných problémov a problémov súvisiacich so zdravím mladej generácie.

Odbor pri svojej činnosti spolupracuje aj s orgánmi a organizáciami nemedicínskeho zamerania, ako sú napríklad:

- a) ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, obce a samosprávne kraje,
- b) vysoké školy, výskumné, výchovné a vzdelávacie inštitúcie,
- c) zahraničné pracoviská podobného zamerania, medzinárodné organizácie a inštitúcie,
- d) orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ostatné orgány dozoru,
- e) masovokomunikačné prostriedky,
- f) profesné a stavovské organizácie, prípadne iné zložky verejného života,

g) iné právnické a fyzické osoby.

Spolupráca sa realizuje najmä v oblastiach:

- a) identifikácie a riešenia problémov ovplyvňujúcich zdravie mladej generácie,
- b) vykonávania identifikácie zdravotných rizík a navrhovania riešení v oblasti ochrany, podpory a rozvíjania zdravia detí a mládeže (odhad zdravotných rizík, ich interpretácia a riadenie),
- c) vykonávania hodnotenia dopadov ľudskej činnosti na zdravie detí a mládeže na národnej a regionálnej úrovni,
- d) stanovovania zdravotných kritérií pre prostredie a životný štýl detí a mládeže na centrálnej a regionálnej úrovni,
- e) predkladania návrhov právnych predpisov v oblasti ochrany a podpory zdravia detí a mládeže do legislatívneho procesu a zabezpečovania ich uplatňovania v praxi,
- f) vykonávania štátneho zdravotného dozoru nad plnením povinností súvisiacich s ochranou, podporou a rozvíjaním zdravia detí a mládeže a úradnej kontroly potravín,
- g) poskytovania informácií o kvalite prostredia, životného štýlu a ich vplyve na zdravie a vývin mladej generácie,
- h) vzdelávania obyvateľstva v problematike zdravia detí a mládeže, podporovania individuálnej snahy a snahy obyvateľov o zlepšenie zdravia detí a mládeže,
- i) činností, ktoré majú dopad na zdravie detí a mládeže.

1.4. Odborno-metodické vedenie odboru

Koncepcné zameranie a pracovnú činnosť hygieny detí a mládeže usmerňuje a riadi Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (hlavný hygienik SR).

Odborno-metodické vedenie spočíva v:

- a) spracovávaní návrhov na realizáciu hlavných smerov rozvoja odboru a podkladov pre realizáciu koncepcie v praxi,
- b) metodickým usmerňovaní a zabezpečovaní realizácie úloh v odbore,
- c) príprave podkladov na stanovenie postupov a metód práce vydávaných Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (hlavným hygienikom SR) v súvislosti s usmerňovaním činností v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže,
- d) usmerňovaní štátnej správy na úseku ochrany a podpory zdravia detí a mládeže a výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín,
- e) usmerňovaním plnenia úloh vyplývajúcich z odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie,
- f) navrhovaní opatrení na zefektívnenie činnosti odboru,
- g) spolupráci s odborníkmi ostatných odborov,
- h) spolupráci pri príprave všeobecne záväzných právnych predpisov,
- i) príprave návrhov na personálne a materiálno-technické vybavenie pracovísk,
- j) vykonávaní metodických návštev regionálnych pracovísk odboru.

Metodické vedenie pracovísk odboru na regionálnej úrovni vykonáva Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky formou porád, konzultácií, expertíznej činnosti, konferencií a metodických previerok podľa harmonogramu stanoveného Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky.

1.5. Povinné hlásenia, zber a spracovanie štatistických údajov

Odbor hygieny detí a mládeže zbiera štatistické údaje umožňujúce monitoring zdravotného stavu detí a mládeže vo vzťahu k životnému a pracovnému prostrediu a k ich životnému štýlu. Cieľom monitorovania zdravotného stavu detí a mládeže je zabezpečenie objektívnych informácií o populačnej expozícii, zdravotnej záťaži a o zdravotných rizikách vyplývajúcich zo životného a pracovného prostredia a ich životného štýlu tak, aby bolo možné stanoviť priority v politike ochrany verejného zdravia v rámci riadenia a kontroly zdravotných rizík.

Zhromaždená databáza údajov tvorí základný materiál pre riadenie a kontrolu zdravotných rizík pre orgány štátnej správy a pre širokú verejnosť. Svojou komplexnosťou predstavuje podklad pre objektívne informovanie ostatných krajín Európy a sveta a je dôkazom o zdravotnom stave detí a mládeže vzhľadom

k znečisteniu sledovaných zložiek v životnom a pracovnom prostredí a vzhľadom k rizikovým faktorom v ich správaní sa a v ich spôsobe života a práce.

V rámci odboru sa zbierajú a spracovávajú štatistické údaje súvisiace so systémom monitorovania v oblastiach:

- a) zdravotných dôsledkov a rizík znečisteného ovzdušia z vonkajšieho prostredia (toxické látky, mikrobiálne znečistenie),
- b) zdravotných dôsledkov a rizík rušivých účinkov hluku z vonkajšieho prostredia,
- c) zdravotných dôsledkov a rizík vnútorného prostredia budov určených pre pobyt detí a mládeže (mikroklíma, osvetlenie, hluk, toxické látky, mikrobiálne znečistenie, ovzdušie),
- d) zdravotných dôsledkov a rizík znečistenej vody určenej na pitné účely,
- e) zdravotných dôsledkov záťaže ľudského organizmu cudzorodými látkami z potravinových reťazcov, dietárnej expozície,
- f) zdravotného stavu a vybraných ukazovateľov demografickej a zdravotníckej štatistiky,
- g) zdravotných rizík životných a pracovných podmienok a ich dôsledkov,
- h) zdravotných dôsledkov a rizík životného štýlu a správania sa detí a mládeže.

Zbierané štatistické údaje sú získavané vlastným vyšetrením vybraných súborov detí a mládeže a spoluprácou s ďalšími odborními medicínskeho zamerania a orgánmi a organizáciami nemedicínskeho zamerania.

2. Rozvoj v odbore

2.1. Trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Trendy vývoja starostlivosti v odbore smerujú k uplatňovaniu činností, ktorých realizácia vytvára predpoklady na zabezpečenie podmienok na ochranu a podporu zdravia a na optimálny vývin a rozvoj osobnosti detí a mládeže. Ide najmä o:

- a) presadzovanie a podporovanie individuálnych a skupinových foriem intervencie:
 - spoluprácu pri zriaďovaní a činnosti poradenských centier pre deti, mládež a rodičov so zameraním na pedagogicko-psychologickú problematiku, správnu výživu, správnu životosprávu, štúdijno-profesnú a protidrogovú problematiku,
 - v rámci poradenskej činnosti zameriavať sa na rizikovú skupinu detí, ktorých rodičia prekonali kardiovaskulárne ochorenia,
- b) spoluprácu pri vytváraní podmienok pre napĺňanie funkcie rodiny ako základného článku spoločnosti,
- c) podporovanie vytvárania predškolskej a školskej surveillancie, ktorá poskytne solídne údaje v regionálnom a celoštátnom meradle (register),
- d) v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti o presadzovanie obnovenia „školsko-zdravotnej služby“,
- e) vykonávanie prieskumov rastu a telesného vývinu detí a mládeže v SR v desaťročných intervaloch,
- f) podieľanie sa na príprave štandardných metodík skupinovej diagnostiky a využívať ich pri zisťovaní miery zdravotného rizika u detí a mládeže,
- g) rozvíjanie štúdií zameraných na vyhľadávanie hraničných stavov medzi zdravím a chorobou u detskej populácie,
- h) aplikovanie metód posilňovania odolnosti organizmu v starostlivosti o deti a mládež, najmä u detí mladších vekových skupín v detských kolektívnych zariadeniach; zameriavanie sa na prevenciu ochorení dýchacích ciest prostredníctvom otužovania použitím prístupných metód,
- i) presadzovanie a odborné usmerňovanie vytvárania podmienok pre spoločné stravovanie detí a mládeže (vrátane školského stravovania) s cieľom optimalizácie režimu výživy,
- j) spoluprácu pri prehodnocovaní učebných osnov:
 - zapracovať do osnov výchovu k zdraviu, zvýšiť pohybovú aktivitu na školách, prehodnotiť počty vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch a pod.,
 - spolupracovať pri zabezpečení racionálneho a vhodného využívania voľného času detí a mládeže; presadzovať zriaďovanie mládežníckych centier na využívanie voľného času (vzájomné stretávanie sa, šport, zábava),

- k) realizáciu efektívnej výchovy ku zdraviu na školách, v rodinách a celoplošne v médiách; motiváciu detskej populácie atraktívnymi formami zdravotno-výchovnej činnosti k zdravému životnému štýlu a jej aktiváciu k tvorbe a ochrane životného prostredia,
- l) účasť na príprave budúcich pedagógov a vychovávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia,
- m) zavedenie poradenstva pre pedagógov, vychovávateľov a rodičov v pedagogicko-hygienických zásadách vyučovania a režimu dňa,
- n) spoluprácu pri riešení problematiky mladej rómskej populácie,
- o) spoluprácu so zainteresovanými inštitúciami pri zabezpečovaní komplexnej zdravotnej starostlivosti o zdravie detskej populácie: s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, zdravotnými poisťovňami, ústrednými a miestnymi orgánmi štátnej správy,
- p) oboznamovanie odbornej aj laickej verejnosti s riešenou problematikou a s výsledkami činnosti v oblasti ochrany a podpory zdravia detí a mládeže,
- q) realizáciu medzinárodných programov zameraných na podporu a ochranu zdravia a zdravého vývinu detskej populácie.

2.2. Systém kontroly kvality činnosti odboru

Kontrolu kvality činnosti odboru hygieny detí a mládeže vykonáva Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Kontrolná činnosť je zameraná na:

- a) hodnotenie riadiacej práce odboru - personálne obsadenie, prístrojové vybavenie odboru, systém postgraduálnej výchovy, organizačný, spisový a prevádzkový poriadok, spôsob vedenia dokumentácie, plán činnosti, jeho plnenie, dodržiavanie lehôt plnenia úloh a lehôt v zmysle zákona o správnom konaní,
- b) hodnotenie plnenia úloh súvisiacich s podporou a ochranou zdravia detí a mládeže - rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie, systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia, starostlivosť o zdravé životné a pracovné podmienky, podpora správneho životného štýlu detí a mládeže, hlavné úlohy a projekty, špecializácia odborných činností,
- c) hodnotenie štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) – posudzovacia činnosť, priority vo vykonávaní ŠZD, vecná, odborná a právna úroveň vypracovaných podkladov, ich počet za hodnotené obdobie, návrhy na sankčné opatrenia,
 - 1. hodnotenie úrovne vykonávania ŠZD - zariadenia, v ktorých sa vykonáva ŠZD, počet dokumentovaných previerok za sledované obdobie podľa druhu činnosti, vecná, odborná a právna úroveň záznamov a odborných podkladov, využívanie laboratórnych metód pri vykonávaní ŠZD,
 - 2. hodnotenie zamerania ŠZD – z hľadiska komunálno-hygienických parametrov objektov zariadení pre deti a mládež, zdravotného stavu detí a mládeže, výživového stavu detí a mládeže, psychosociálnych aspektov,
 - 3. zavádzanie nových metód práce v ŠZD,
 - 4. hodnotenie sledovania epidemiologického stavu predškolských a školských zariadení - kontakt s epidemiologickým odborom, vedenie dokumentácie,
 - 5. návrhy na sankčné opatrenia v rámci štátneho zdravotného dozoru– druhy, plnenie,
 - 6. hodnotenie výsledkov dosiahnutých v rámci ŠZD,
- d) hodnotenie expertíznej činnosti odboru – rozsah a odborná úroveň vykonanej expertíznej činnosti,
- e) prezentácia výsledkov činnosti odboru - semináre, konferencie, publikácie, masmédiá a pod.,
- f) špecifické problémy regiónu,
- g) hodnotenie plnenia úloh v existujúcich podmienkach a príp. nesplnené úlohy z objektívnych dôvodov,
- h) hodnotenie spolupráce s ostatnými odbormi v rámci pracoviska, s ostatnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, inými orgánmi a inštitúciami a pod.

2.3. Medzinárodná spolupráca

Odbor hygieny detí a mládeže v rámci medzinárodnej spolupráce spolupracuje najmä:

1. s členskými štátmi Európskej únie pri riešení projektov v rámci Komunitárneho programu v oblastiach:
 - podpory zdravia,
 - monitoringu zdravotného stavu detskej populácie,
 - prevencie detských úrazov,
 - prevencie zneužívania návykových látok,
2. na medzinárodnej, národnej a miestnej úrovni pri vypracovaní komplexného národného akčného plánu na implementáciu Dohovoru o právach dieťaťa a povinností z neho vyplývajúcich:
 - medzirezortná koordinácia realizácie akčného plánu,
 - predkladanie pravidelnej správy o stave detí na Slovensku na posúdenie Výboru pre práva detí pri OSN,
3. v rámci aplikácie twinnigového projektu „Podpora realizácie Národného programu boja proti drogám“ v oblastiach:
 - hodnotenia súčasného stavu zberu dát o drogovej problematike,
 - hľadania možností zlepšenia zberu dát,
 - aplikácie slovenského modelu Národného monitorovacieho centra pre drogy,
 - pravidelnej výmeny skúseností so zainteresovanými inštitúciami a expertmi v medzinárodnom meradle.
4. pri plnení medzinárodných záväzkov, vyplývajúcich z ustanovení Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľstva SR, so zvláštnym dôrazom na zdravie detskej populácie.
5. so Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO).

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Smery ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov vo verejnom zdravotníctve určuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a realizuje sa podľa príslušných legislatívnych úprav. V odbore pracujú lekári, asistenti a iní zdravotnícki pracovníci.

3.1. Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium sa uskutočňuje v akreditovaných špecializačných študijných programoch podľa osobitného predpisu.¹⁾

3.2. Certifikačné štúdium.

Certifikačná príprava sa vykonáva podľa osobitného predpisu.¹⁾

3.3. Sústavné vzdelávanie.

Sústavné vzdelávanie sa vykonáva podľa osobitného predpisu.¹⁾

4. Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa koncepcia odboru hygieny detí a mládeže č. SOZO-2297/1996-4-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v číastke 7-8 zo dňa 18. júna 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

**Ivan Valentovič, v.r.
minister**

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

13.**KONCEPCIA V ODBORE HYGIENA VÝŽIVY**

Číslo: 10181-2/2008-ŠT

Dňa: 25.02.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods.1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru**1.1. Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi**

Odbor hygieny výživy plní úlohy v oblasti verejného zdravotníctva v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v súvislosti so zdravou výživou obyvateľstva.

Vo svojej náplni navrhuje hlavné smery zdravej výživy a výživovej politiky na ochranu, podporu a rozvíjanie verejného zdravia a monitoruje vplyv výživy na verejné zdravie. Zaoberá sa metódami a podmienkami maximálneho priblíženia výživy obyvateľstva fyziologickému optimu, ktoré je možné dosiahnuť v konkrétnych životných a pracovných podmienkach.

Plní úlohy orgánu verejného zdravotníctva v oblasti úradnej kontroly podľa osobitných predpisov.¹⁾

Činnosť odboru vychádza z osobitných predpisov^{1) 2)} a z dokumentov, ako sú napríklad program Svetovej zdravotníckej organizácie „Zdravie pre všetkých v 21. storočí“, z dokumentu „Národný program podpory zdravia“, z vládneho dokumentu „Program ozdravenia výživy obyvateľov Slovenskej republiky“, z dokumentu „Biela kniha bezpečnosti potravín a zo štátnej zdravotnej politiky predstavujúcej komplex dlhodobých a krátkodobých aktivít štátu v oblasti zdravotníctva s cieľom upevňovať a zlepšovať zdravotný stav obyvateľov.

Náplňou práce odboru v rámci verejného zdravotníctva je riešenie základných okruhov problémov

- a) výživy, ako súčasť medicínskeho odboru fyziológie človeka, v ktorom sa zaoberá základnými životnými pochodmi výmeny látok medzi organizmom a vonkajším prostredím. Predmetom činnosti výživy je sledovanie otázok vzťahu prostredia a človeka, ich vzájomnej podmienenosti a usmerňovania. Základné teoretické a normatívne východiská pre túto činnosť sú poskytované vo forme odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike, ktoré vyhlasuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. V súvislosti s uvedeným
1. ustanovuje správny pomer výživových látok pri ich zastúpení vo výžive, optimálny režim výživy a počet a frekvenciu denného príjmu jedál pre jednotlivé fyziologické skupiny obyvateľstva,
 2. upresňuje závislosť potrieb výživy na fyziologických faktoroch a faktoroch životného a pracovného prostredia,
 3. objektivizuje pozitívne a negatívne faktory výživy, v súvislosti s princípmi ochrany, podpory a rozvoja zdravej výživy,
 4. sleduje hygienickú problematiku všetkých foriem spoločného stravovania, s ohľadom na výživovú hodnotu, zmyslovú hodnotu a zdravotnú neškodnosť podávaných pokrmov,
 5. usmerňuje uplatňovanie a presadzovanie princípov zdravej výživy so zameraním sa na zmeny výživovo – dietetických systémov výživy, s cieľom dosiahnuť zníženie morbidity, mortality a predĺženie stredného priemerného veku obyvateľstva, s ohľadom na výskyt neinfekčných ochorení, ako sú napríklad obezita, kardiovaskulárne ochorenia a onkologické ochorenia,
 6. vykonáva výchovnú a poradenskú činnosť s dôrazom na ovplyvňovanie stravovacích návykov a presadzovanie zásad správnej výživy u obyvateľstva,
 7. monitoruje výživový stav, poruchy výživy a výskyt neinfekčných ochorení vo vzťahu k výžive u vybraných fyziologických skupín obyvateľstva,

¹⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

²⁾ Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

8. usmerňuje aktivity v oblasti podpory vhodného stravovania, v závislosti od fyziologických požiadaviek organizmu, napríklad podporou konzumácie ovocia, zeleniny, celozrnných výrobkov, rýb, hydínového mäsa, podporou správneho pitného režimu a podporou zníženia konzumácie kuchynskej soli a vysoko energetických jedál,
 9. presadzuje a navrhuje legislatívne normy a odporúčania s úpravou pozitívnych a negatívnych výživových faktorov, v závislosti od fyziologických požiadaviek organizmu,
 10. navrhuje a spolupracuje pri príprave a presadzovaní celospoločenských programov v oblasti zdravej výživy,
- b) hygieny výroby a hygieny potravín, ktorá skúma podmienky výroby potravín a pokrmov, ďalej skúma potraviny a pokrmy ako objekty výživy človeka na rôznych stupňoch ich získavania, úpravy, spracovania a uskladňovania, predaja a používania. Sleduje a posudzuje ich výživovú hodnotu, zmyslové vlastnosti a zdravotnú bezpečnosť.¹⁾ V súvislosti s uvedeným
1. navrhuje a vypracováva limity hygienickej a zdravotnej bezpečnosti a minimalizácie rizík v potravinovom reťazci,
 2. sleduje hygienickú a zdravotnú bezpečnosť a biologickú hodnotu potravinových surovín, polotovarov, hotových výrobkov a pokrmov,
 3. sleduje nákazy a otravy z potravín a z pokrmov a vypracováva návrhy opatrení na ich prevenciu,
 4. kontroluje kritické kontrolné body systémov správnej výrobnjej praxe (HACCP) v potravinárskych prevádzkach¹⁾ a v zariadeniach spoločného stravovania,²⁾
 5. kontroluje dodržiavanie legislatívnych požiadaviek, týkajúcich sa zdravotného stavu a odbornej spôsobilosti zamestnancov pracujúcich v potravinárskych prevádzkach a v zariadeniach spoločného stravovania,²⁾
 6. kontroluje úroveň vykonávania sanitácie, dezinfekcie, dezinfekcie a deratizácie v potravinárskych prevádzkach a v zariadeniach spoločného stravovania,^{1) 2)}
 7. vykonáva poradenskú a expertíznu činnosť s osobitným dôrazom na ochranu potravín a pokrmov pred narušením ich hygienickej a zdravotnej bezpečnosti,
 8. posudzuje stavebno – technické a prevádzkové podmienky v potravinárskych prevádzkach a v zariadeniach spoločného stravovania, so zameraním sa na ich umiestnenie, členenie a technické vybavenie, s cieľom vytvorenia podmienok na minimalizáciu rizík, ktoré by mohli viesť k narušeniu hygienickej a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov,²⁾
 9. vykonáva a vedie registráciu potravinárskych prevádzok,
 10. vykonáva opatrenia na ochranu zdravia, súvisiace so zistením nebezpečných potravín, hotových pokrmov alebo nápojov,^{1) 2)}
 11. prijíma a odovzdáva informácie v súvislosti s výskytom nebezpečných potravín v rámci rýchleho výstražného systému nad potravinami a krmovinami a v rámci opatrení národného pohotovostného plánu,¹⁾
- c) hygieny výrobkov bežného používania, ktorá sa zaoberá výrobkami, ktoré prichádzajú do priameho alebo nepriameho kontaktu s potravinami a s pokrmami, kde patria obalové materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami a s pokrmami a výrobkami ktoré prichádzajú do priameho kontaktu s ľudským telom, kde patria kozmetické výrobky. V súvislosti s uvedeným
1. kontroluje obalové materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami a pokrmami, so zameraním sa na sledovanie a hodnotenie ich zdravotnej bezpečnosti pri priamom alebo nepriamom styku s potravinami a pokrmami,¹⁾
 2. vykonáva štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami,²⁾
 3. vykonáva opatrenia na ochranu zdravia súvisiace so zistením nebezpečných obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami a nebezpečných kozmetických výrobkov,^{1) 2)}
 4. prijíma a odovzdáva informácie o nebezpečných obalových materiáloch a predmetoch prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami v rámci rýchleho výstražného systému nad potravinami a krmovinami¹⁾ a o nebezpečných kozmetických výrobkoch v rámci rýchleho výstražného systému nad kozmetickými výrobkami,²⁾

5. vykonáva a vedie registráciu výrobcov obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami a registráciu výrobcov kozmetických výrobkov.^{1) 2)}

1.2. Charakteristika odboru

Odbor hygieny výživy je samostatný medicínsky odbor v rámci verejného zdravotníctva, ktorý sa zaoberá zdravou výživou obyvateľstva, metódami a podmienkami maximálneho priblíženia výživy fyziologickému optimu, ktoré je možné dosiahnuť v konkrétnych podmienkach životného a pracovného prostredia. Prostredníctvom výživy sa podieľa na riešení ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia obyvateľstva.

Odbor hygieny výživy má rôzne kvalitatívne stupne, od vysoko špecializovaných typov výživy, cez všetky typy dietiky, spoločné a verejné stravovanie, až po základnú výživu obyvateľstva, vrátane výživy ľudí sociálne hendikepovaných, živoriacich, v pásme a pod pásmom životného minima. Uvedené realizuje predovšetkým koordinačnou, kontrolnou a vyhodnocovacou činnosťou, koncepciou a normotvornou iniciatívou všetkých typov a smerov humánnej výživy. Predstavuje odbornú a organizačnú bázu pre zjednocujúce postupy a zovšeobecňujúce výstupy pre napĺňanie odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike a štátnu výživovú politiku.

Odbor hygieny výživy vo svojej práci využíva metódy a výsledky rôznych biologických a technických vied, ktoré súvisia s výživou, potravinami a pokrmami a ľudským organizmom.

Metódy práce odboru vyplývajú z charakteru činnosti, ktorá je vykonávaná pri

- a) sledovaní a posudzovaní výživy a jej faktorov a zdravotného stavu obyvateľstva, zdravotných rizík výživy a porúch organizmu vo vzťahu k výžive,
- b) sledovaní, posudzovaní a kontrole hygienickej a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov, ich biologickej a senzorickej hodnoty,
- c) sledovaní, posudzovaní a kontrole zariadení spoločného stravovania a vybraných potravinárskych prevádzok,¹⁾
- d) sledovaní, posudzovaní a kontrole hygienickej a zdravotnej bezpečnosti obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami a kozmetických výrobkov,
- e) ovplyvňovaní všetkých ostatných opatrení, ktoré súvisia so zdravou výživou.

Používajú sa najmä metódy:

- a) vykonávanie štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly,¹⁾
- b) epidemiologické štúdie výživového stavu obyvateľstva,
- c) sledovanie a hodnotenie spotreby potravín,
- d) sledovanie a hodnotenie expozície obyvateľstva pozitívnym a negatívnym látkam z potravinového reťazca a zo stravy,
- e) monitorovanie aktuálneho výživového stavu vybraných skupín obyvateľov,
- f) hygienická expertíza potravín, obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami a kozmetických výrobkov,
- g) laboratórne vyšetrovacie metódy pre sledovanie bezpečnosti potravín, pokrmov, so zreteľom na ich skladbu a vlastnosti, napríklad metódy senzoricke, fyzikálne, chemické, biochemické, mikroskopické, mikrobiologické, mykologické, helmintologické, sérologické, biologické, entomologické a toxikologické,
- h) fyziologické metódy pre sledovanie látkovej premeny v organizme a pre sledovanie vplyvu jednotlivých zložiek potravín a pokrmov a ich množstva na rôzne funkcie organizmu,
- i) laboratórne vyšetrovacie metódy pre sledovanie bezpečnosti obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami,
- j) laboratórne vyšetrovacie metódy, vrátane toxikologických metód pre sledovanie bezpečnosti kozmetických výrobkov,
- k) modelové pokusy na overenie výživových odporúčaní a hygienických normatívnych požiadaviek v konfrontácii s technológiou,
- l) štatistické metódy.

1.3. Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom – spolupráca

Odbor hygieny výživy spolupracuje pri riešení odbornej problematiky najmä:

- a) s ostatnými odbormi verejného zdravotníctva,
- b) s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, so zdravotnými poisťovňami, so Sociálnou poisťovňou, s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, s vedecko – výskumnými inštitúciami rezortu zdravotníctva a so Slovenskou zdravotníckou univerzitou,
- c) s inými rezortmi a inštitúciami, ako sú najmä:
 1. Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky a jeho výskumné inštitúcie a kontrolné orgány, ako sú orgány veterinárnej a potravinovej správy a ostatné orgány,
 2. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky,
 3. Slovenská obchodná inšpekcia,
 4. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,
 5. Ministerstvo školstva Slovenskej republiky,
 6. Slovenská akadémia vied,
 7. univerzity, vysoké školy a stredné školy,
 8. Štatistický úrad Slovenskej republiky,
 9. nevládne organizácie,
- d) s úradmi miestnej správy a samosprávy.

1.4. Odborno-metodické vedenie odboru

Činnosť odboru hygieny výživy odborne - metodicky riadi a usmerňuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky – hlavný hygienik Slovenskej republiky.

Odborne – metodické vedenie a usmerňovanie činnosti odboru spočíva:

- a) v navrhovaní a určovaní hlavných smerov rozvoja odboru hygieny výživy,
- b) v navrhovaní a určovaní hlavných smerov a priorit štátnej zdravotnej politiky na úseku zdravej výživy,
- c) vo vyhlasovaní, koordinovaní a riadení úloh a projektov, úloh v rámci plánu pre výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly,¹⁾
- d) v navrhovaní a nariaďovaní opatrení na ochranu verejného zdravia súvisiacich s bezpečnosťou výživy a potravín, s bezpečnosťou obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a s pokrmami a s bezpečnosťou kozmetických výrobkov.

Odborne - metodické vedenie sa vykonáva prostredníctvom:

- a) metodických usmernení, pokynov a postupov,
- b) pracovných porád, konzultácií, konferencií, metodických previerok a auditov.¹⁾

Pracoviská odboru hygieny výživy regionálnych úradov verejného zdravotníctva odborne a metodicky vedie Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva.²⁾

1.5. Povinné hlásenia a spracovanie štatistických údajov

Odbor hygieny výživy zbiera a spracováva údaje z monitoringu výživného stavu vybraných skupín obyvateľstva, z monitoringu príjmu vybraných prídavných látok, potravinárskych aróm a kontaminantov potravín a údaje z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly.^{1) 2)}

Cieľom zberu a spracovania údajov je získanie objektívnych informácií o expozícii a o zdravotných rizikách pochádzajúcich z potravín, informácií z potravinového reťazca a z výživy a informácií pre riadenie a kontrolu zdravotných rizík, pre navrhovanie a pre prijímanie opatrení na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia.

2. Rozvoj v odbore

2.1. Trendy vývoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Trendy vývoja odboru hygieny výživy sú zamerané na:

- a) presadzovanie hlavných zásad správnej výživy obyvateľstva a výživovej politiky na podporu a rozvíjanie zdravia, v závislosti od základných fyziologických charakteristík, životných podmienok a pracovných podmienok, vo vzťahu k potrebe energie, živín a ich štruktúry,
- b) analyzovanie stavu zdravia vybraných skupín obyvateľov vo vzťahu k zisteným zdravotným rizikám v procese výživy a navrhovanie opatrení k náprave,
- c) rozvoj systému hodnotenia zdravotných rizík z potravín a pokrmov (chemických, mikrobiologických, toxikologických a podobne) a vytváranie kritérií bezpečnosti na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia,
- d) zabezpečovanie skvalitňovania poradenských činností, prostredníctvom regionálnych úradov verejného zdravotníctva, zameraných na zmeny stravovacích zvyklostí obyvateľov a ich informovanie o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín, nových druhoch potravín a rizikách vyplývajúcich z nesprávnej výživy,
- e) podporovanie legislatívnych noriem s úpravou negatívnych a pozitívnych faktorov vo výžive, prostredníctvom odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike a označovania potravín z pohľadu výživových a zdravotných kritérií,
- f) rozvíjanie systémov a zabezpečovanie výkonu úradnej kontroly nad bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitným zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobných praxe a rozvíjanie systémov a zabezpečovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami spoločného stravovania a kozmetickými výrobkami.

2.2. Systém kontroly kvality činnosti odboru

Kontrolu pracovnej činnosti v odbore hygieny výživy vykonáva Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Kontrolná činnosť je zameraná, najmä na:

- a) hodnotenie riadiacej práce, na personálne obsadenie, na priestorové a technické vybavenie pracoviska, na plán a realizáciu vzdelávania zamestnancov,¹⁾
- b) hodnotenie plnenia úloh, vyplývajúcich z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly,^{1) 2)}
- c) vedenie dokumentácie na pracovisku, plán kontroly (napríklad rozpracovanie regionálneho plánu podľa viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu potravín v pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva,¹⁾ vedenie registrov potravinárskych prevádzok, plán kontrol potravinárskych prevádzok, plán a metodika odberu vzoriek, postupy pri zistení alebo hlásení nebezpečných potravín – rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami¹⁾),
- d) dokumentáciu kontrolovaných prevádzok (napríklad postupy pri výkone kontroly – zápisnice, protokoly o odbere vzoriek, podľa legislatívnych požiadaviek a metodických usmernení),
- e) systém výkonu auditov¹⁾ potravinárskych prevádzok (plány, postupy podľa metodických materiálov),
- f) postup pri vybavovaní žiadostí pri posudzovaní potravinárskych prevádzok,²⁾
- g) výsledky činností na úseku úradnej kontroly¹⁾ a štátneho zdravotného dozoru,²⁾
- h) overenie odborných postupov zamestnancov na mieste pri výkone úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru priamo v potravinárskej prevádzke (napríklad kontrola potravinárskej prevádzky, odber vzorky potravín v potravinárskej prevádzke),
- i) hodnotenie plnenia ostatných úloh a programov v problematike odboru,
- j) prezentáciu výsledkov činnosti odboru - semináre, konferencie, publikácie a podobne,
- k) špecifické problémy regiónu,
- l) hodnotenie spolupráce s ostatnými odborníkmi, s ostatnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, s inými orgánmi a inštitúciami.

2.3. Medzinárodná spolupráca

Odbor hygieny výživy spolupracuje s medzinárodnými inštitúciami a organizáciami, ako sú napríklad

- a) Svetová zdravotnícka organizácia,
- b) Svetová organizácia pre poľnohospodárstvo, potravinárstvo a výživu,
- c) Európska komisia,
- d) výkonné zložky Európskej komisie v problematike výživy a bezpečnosti potravín, bezpečnosti obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a bezpečnosti kozmetických výrobkov,

- e) vedecké a kontrolné inštitúcie v krajinách Európskeho spoločenstva a v tretích krajinách v problematike výživy a bezpečnosti potravín, obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a kozmetických výrobkov.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

V odbore pracujú zdravotnícki pracovníci, ako sú napríklad lekári, pracovníci s vysokoškolským vzdelaním, asistenti v odbore verejné zdravotníctvo, pracovníci so stredoškolským vzdelaním v odbore asistent výživy, sestra, diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie a iní pracovníci s príbuzným vzdelaním a iní zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním.

Smery ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov a iných zdravotníckych pracovníkov vo verejnom zdravotníctve určuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a vykonáva sa podľa príslušných legislatívnych úprav. Vzdelávanie sa vykonáva ako špecializačné štúdium, certifikačná príprava a sústavné vzdelávanie.

3.1. Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium sa vykonáva v akreditovaných špecializovaných študijných programoch.³⁾

3.2. Certifikačná príprava

Certifikačnou prípravou sa získavajú zručnosti a vedomosti na výkon certifikovaných pracovných činností.³⁾

3.3. Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie sa vykonáva podľa študijného programu prostredníctvom zložiek sústavného vzdelávania.³⁾ Kritériá hodnotenia sústavného vzdelávania určuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

4. Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa koncepcia odboru hygieny výživy č. SOZO-2297/1996-3-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v čiaske 7-8 zo dňa 18. júna 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

**Ivan Valentovič, v.r.
minister**

³⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

14.**KONCEPCIA
V ODBORE HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA****Číslo:** 10181-6/2008-ŠT**Dňa:** 25.02.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č.576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru**1. 1 Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi**

Odbor hygieny životného prostredia a zdravia v oblasti verejného zdravotníctva plní úlohy štátu v ochrane, podpore a rozvoji environmentálneho zdravia určovaného životnými podmienkami a životným prostredím.

Náplňou práce odboru hygieny životného prostredia a zdravia je:

- a) Na základe vedeckých poznatkov o vplyve životných podmienok na zdravie človeka určovať:
 - prípustné limity jednotlivých bionegatívnych faktorov vyskytujúcich sa v základných zložkách prírodného i antropogénne zmeneného, alebo vytvoreného životného prostredia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie človeka,
 - prípustnú záťaž organizmu jednotlivými faktormi v životnom prostredí vo vzťahu k životným podmienkam a ich možnému vplyvu na zdravie človeka,
 - prípustné limity ďalších faktorov v životnom prostredí, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie a životný komfort človeka, ako sú hluk a vibrácie, jednotlivé druhy žiarení (s výnimkou ionizujúceho), mikroklimatický komplex, priestorové charakteristiky,
 - zásady zdravého spôsobu života a viesť ľudí k zmene spôsobu života ohrozujúceho ich zdravie najmä prostredníctvom zvyšovania zdravotného uvedomenia obyvateľstva,
 - zásady využitia územia tak, aby v súčinnosti s faktormi životného prostredia priaznivo vplývalo na zdravie.

- b) Posudzovať, kontrolovať a uplatňovať hygienické požiadavky pri:
 - územnom plánovaní a pri navrhovaní vybraných hygienicky významných stavieb,
 - určovaní osobitného režimu území a vymedzovaní a využívaní ochranných pásiem, určených zo zdravotného hľadiska,
 - úprave pitnej vody a zásobovaní obyvateľstva zdravotne bezchybnou pitnou vodou,
 - použití materiálov prichádzajúcich do styku s pitnou vodou,
 - prevádzke prírodných a umelých kúpalísk,
 - zabezpečení hygienicky vyhovujúcej kvality ovzdušia a vnútorného prostredia v bytových budovách a nebytových budovách bez výrobných prevádzok určených na dlhodobý pobyt,
 - posudzovaní návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky a počas prevádzky zariadení starostlivosti o ľudské telo, zdravotníckych, rekreačných, sociálnych, telovýchovno-sportových, kultúrnych a ubytovacích zariadení, vrátane podmienok bývania,
 - pohrebníctve,
 - zabezpečovaní ochrany nefajčiarov.

- c) Zabezpečovať monitoring kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov a kvality vody na kúpanie prírodných kúpacích oblastí.
- d) V spolupráci s ostatnými odbornými pracoviskami verejného zdravotníctva a klinickej medicíny sledovať zdravotný stav populácie, hodnotiť zdravotné riziká a navrhovať opatrenia so zameraním na:
- obmedzenie nežiadúcich vplyvov bionegatívnych faktorov v životnom prostredí,
 - pozitívne ovplyvnenie kvality zdravia obyvateľstva,
 - odraz presadzovaných opatrení na zdraví obyvateľstva.
- e) Pri presadzovaní zdravého spôsobu života:
- sledovať a vyhodnocovať vybrané komponenty spôsobu života, ktoré majú významný vzťah k zdraviu a k hromadne sa vyskytujúcim ochoreniam neinfekčnej etiológie,
 - realizačné výstupy využívať na presadzovanie zdravého spôsobu života, na informovanie verejnosti, konzultačnú a poradenskú činnosť,
 - na základe získaných výsledkov iniciovať tvorbu kompenzačných a ozdravných projektov.
- f) Vykonávať metodickú, konzultačnú a expertíznu činnosť pre právnické a fyzické osoby a odborne ich usmerňovať v záujme vytvárania a ochrany podmienok priaznivých pre ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia.
- g) Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nad dodržiavaním ustanovení zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, jeho vykonávacích predpisov a iných všeobecne záväzných predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia vyžadovať plnenie ich ustanovení zo strany samosprávy všetkých stupňov ako aj právnických a fyzických osôb a podieľať sa na prehlbovaní ich zdravotného uvedomenia a pôsobenia v záujme ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia.
- h) Riešiť sťažnosti a podnety fyzických a právnických osôb ktorých predmet spadá do náplne odboru.
- i) Poskytovať verejnosti špecializovanú poradenskú činnosť v environmentálnom zdraví, najmä v okruhoch:
- pitná voda a zdravie ľudí, zdravotné riziká, racionálne používanie vôd vo vzťahu k zdraviu ľudí,
 - voda na kúpanie a zdravie ľudí, zdravotné riziká spojené s využívaním vôd na kúpanie a ich prevencia, zdravotné riziká spojené s pobytom na kúpaliskách,
 - poskytovanie služieb, ich zdravotné riziká, predchádzanie poškodeniam zdravia,
 - zdravé bývanie, požiadavky na vnútorné prostredie, alergie a bývanie, zásady ochrany zdravia,
 - ochrana pred hlukom v obytnom a inom chránenom území,
 - zdravý spôsob života ako determinant environmentálneho zdravia.
- j) Zabezpečovať monitoring faktorov životného prostredia a zdravia populácie, zisťovať trendy ich vývoja, identifikovať nerovnosti v environmentálnom zdraví populácie
- na základe vykonaných analýz pripravovať stratégie pre znižovanie nerovností v environmentálnom zdraví populácie.
- k) Zabezpečovať ochranu verejného zdravia počas mimoriadnych udalostí v životnom prostredí zameranú na:
- rýchle identifikovanie a hodnotenie zdravotných rizík z faktorov životného prostredia potenciálne zmenených mimoriadnou udalosťou,
 - návrh opatrení na ochranu verejného zdravia počas mimoriadnej udalosti a minimalizovanie zdravotných rizík,
 - sledovanie účinnosti opatrení prijatých na ochranu zdravia počas mimoriadnych udalostí.

- l) Zúčastňovať sa na riešení národných a medzinárodných programov významných pre verejné zdravie a vykonávať vedecký výskum v tejto oblasti.

Sieť pracovísk a organizačná štruktúra odboru

Pracoviská odboru hygieny životného prostredia a zdravia sa zriaďujú ako odbory a oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v sídle kraja. Na ostatných Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike sa zriaďujú oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia. Organizačná štruktúra odborov hygieny životného prostredia a zdravia na jednotlivých úradoch verejného zdravotníctva vychádza z koncepcie odboru, úloh a špecializácie úradov verejného zdravotníctva na úseku ochrany zdravia ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu a z miestnej problematiky spádového územia. Laboratórne vyšetrenia pre výkon činnosti pracovísk odboru hygieny životného prostredia a zdravia zabezpečujú pracoviská laboratórií mikrobiológie životného prostredia, biológie životného prostredia, chemických analýz, fyzikálnych analýz, prípadne i ďalšie laboratóriá Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Regionálnych úradov verejného zdravotníctva a ostatné akreditované a odborne spôsobilé laboratóriá. Poradňa environmentálneho zdravia sa zriaďuje samostatne, alebo ako súčasť poradne zdravia úradu verejného zdravotníctva.

1. 2 Charakteristika odboru

Hygiena životného prostredia a zdravia je medicínsky odbor, ktorý sa v rámci verejného zdravotníctva zaoberá ochranou, podporou a rozvojom verejného zdravia vo vzťahu k životným podmienkam, životnému prostrediu a spôsobu života populácie i jednotlivcov. Predmetom jeho skúmania sú tie aspekty ľudského zdravia a chorôb, ktoré sú určované životnými podmienkami a životným prostredím.

Získané poznatky využíva v procese posudzovania zdravotných rizík zo životného prostredia, hodnotenia dopadov na verejné zdravie, na odborné zdravotnícke usmerňovanie právnických a fyzických osôb v oblasti kvality životného prostredia a životných podmienok, a na usmerňovanie zdravého spôsobu života obyvateľstva tak, aby sa dosiahla ochrana, podpora a rozvoj verejného zdravia.

Cieľom odboru hygieny životného prostredia a zdravia je zlepšenie verejného zdravia, odborným usmerňovaním vytvárania takých životných podmienok v životnom prostredí, ktoré prispievajú k ochrane, podpore a rozvoju verejného zdravia a minimalizovaniu zdravotných rizík zo životného prostredia pôsobiacich na zdravie ľudí.

Metódy práce odboru

- a) štátny zdravotný dozor,
- b) monitoring na báze vybraných ukazovateľov životného prostredia a/alebo zdravia
- c) terénne prieskumy,
- d) metódy environmentálnej epidemiológie,
- e) hodnotenie zdravotných rizík populácie a jej skupín vystavených rizikovým faktorom, životného prostredia a životných podmienok,
- f) metódy prijímania a komunikácie rizika,
- g) komunikácia s verejnosťou, spolupráca s médiami,
- h) špecializované poradenstvo v environmentálnom zdraví,
- i) hodnotenie účinnosti práce sledovaním a vyhodnocovaním indikátorov životného prostredia a zdravia,
- j) využívanie výsledkov rutinných a cielených sledovaní iných odborov (výsledky laboratórnych analýz a meraní fyzikálnochemických, mikrobiologických, biologických, toxikologických a iných ukazovateľov, demografické štatistické ukazovatele, výsledky zistení iných kontrolných orgánov a iné),

- k) metódy výpočtovej techniky informačného systému na vytváranie databázy zdravotného stavu a životných podmienok vybraných skupín obyvateľstva a na štúdium vzťahov medzi životnými podmienkami a zdravím,
- l) edičná činnosť.

1. 3 Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom – spolupráca

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia a zdravia spolupracujú pri získavaní potrebných podkladov o zdravotnom stave obyvateľstva vo vzťahu k životným podmienkam a pri presadzovaní preventívnych opatrení na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia najmä s:

- a) ostatnými odbormi verejného zdravotníctva,
- b) klinickými medicínskymi odbormi, zdravotnými poisťovňami, Sociálnou poisťovňou, Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- c) inými rezortmi, najmä s orgánmi rezortu životného prostredia, vnútra, obrany, spravodlivosti, dopravy, pôšt a telekomunikácií,
- d) orgánmi štátnej správy a samosprávy,
- e) ostatnými odbornými a inými inštitúciami, ktorých činnosť má dopad na zdravie obyvateľstva, najmä s:
 - 1. vedecko-výskumnými pracoviskami rezortu zdravotníctva a iných rezortov,
 - 2. inými zložkami verejného života,
 - 3. s akreditovanými vzdelávacími ustanovizňami zabezpečujúcimi pregraduálne a postgraduálne vzdelávanie pracovníkov pracujúcich v odbore,
 - 4. s mimovládnyimi organizáciami a občianskymi združeniami,

1. 4 Odborno-metodické vedenie odboru

Odborno-metodické vedenie odboru vykonáva Ministerstvo zdravotníctva SR a Úrad verejného zdravotníctva SR.

1. 5 Povinné hlásenia a spracovanie štatistických údajov

Odbor hygieny životného prostredia a zdravia povinne monitoruje údaje o:

- kvalite pitnej vody u spotrebiteľa,
 - kvalite vody na kúpanie prírodných kúpalísk,
- pre spracovanie a poskytnutie hodnotiacich správ Európskej komisii.

2. Rozvoj v odbore

2. 1 Trendy rozvoja odboru na nasledujúcich 5-10 rokov

V súvislosti s aktuálnosťou problematiky environmentálneho zdravia je možné predpokladať nárast i prehlbovanie náplne odboru, čo si bude vyžadovať:

- a) Postupnú orientáciu na narastanie medicínskych činností v odbore, upustenie od plnenia úloh ktoré boli prekonané, alebo môžu byť zabezpečované inými zložkami spoločnosti.
- b) Zavedenie nových metód práce do činnosti odboru, najmä metód hodnotenia vplyvov na zdravie, metodiky hodnotenia zdravotných rizík populačných skupín a jednotlivcov vystavených rizikovým faktorom životného prostredia a metód environmentálnej epidemiológie.
- c) Realizáciu cielených programov zameraných na ochranu a podporu zdravia s osobitným zreteľom na vybrané skupiny populácie (detská populácia, sociálne znevýhodnené skupiny, starí ľudia a pod.) a zlepšenie stavu prostredia vychádzajúcich z programov WHO, EÚ a iných odborných inštitúcií a ich dôsledné zavádzanie na miestnej úrovni v ťažiskových oblastiach životného prostredia a zdravia, za ktoré sú Svetovou zdravotníckou organizáciou v súčasnosti považované:
 - 1. vnútorné prostredie uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru vo vzťahu k zdraviu užívateľov.

2. vplyv vonkajšieho ovzdušia na zdravie,
 3. oblasť zásobovania zdravotne bezchybnou pitnou vodou,
 4. kvalita vody na kúpanie,
 5. urbanizované prostredie a vplyv na zdravie (hluk, bezpečnosť a prevencia úrazov),
 6. klimatické zmeny a vplyv na zdravie,
 7. náhle varovné systémy.
- d) Zvýšenie účinnosti a efektívnosti štátneho zdravotného dozoru, zavedenie systému sebakontroly povinných, a systému správnej terénnej praxe vo všetkých okruhoch činnosti.
- e) Dôsledné uplatňovanie hodnotenia zdravotných rizík pri posudzovaní projektov a strategických dokumentov s významným vplyvom na zdravie.
- f) Zavedenie systému sledovania a hodnotenia indikátorov prostredia a zdravia ako súčasť práce odboru.
- g) Zavedenie systému podpory verejného zdravia ovplyvňovaním spôsobu života populácie a jednotlivcov:
- usmerňovaním vytvárania podmienok v prostredí vhodných pre vykonávanie fyzickej aktivity, oddych, relaxáciu, otužovanie,
 - usmerňovaním fyziologického uplatňovania aktivít zameraných na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia.

2. 2 Systém kontroly kvality činnosti odboru

- a) Kontrolu kvality činnosti odboru vykonávajú: Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad verejného zdravotníctva SR.
- b) Kontrolná činnosť je zameraná na:
- plnenie úloh v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia,¹⁾
 - dodržiavanie odborných postupov a metód činnosti v odbore,
 - odbornú úroveň činnosti pracovníkov odboru.

2. 3 Medzinárodná spolupráca

Odbor hygieny životného prostredia a zdravia spolupracuje so zahraničnými pracoviskami podobného zamerania, medzinárodnými organizáciami, najmä Svetovou zdravotníckou organizáciou, Európskou komisiou, OSN a ďalšími medzinárodnými inštitúciami v oblasti ochrany zdravia a životného prostredia.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Na pracoviskách odboru hygieny životného prostredia a zdravia pracujú zdravotnícki pracovníci:

- lekári so špecializáciou v odbore hygiena životného prostredia,
- verejní zdravotníci s vysokoškolským vzdelaním prvého a druhého stupňa (Bc. Mgr.),
- diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie,
- diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie so špecializáciou v špecializačnom odbore hygiena životného prostredia,
- iní zdravotnícki pracovníci so špecializáciou hygiena životného prostredia.

¹⁾ Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. 1 Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium sa uskutočňuje v akreditovaných špecializačných študijných programoch špecializačných odborov v súlade s osobitným predpisom.²⁾

3. 2 Certifikačná príprava

Certifikačná príprava sa riadi osobitným predpisom.²⁾

3. 3 Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie lekárov, absolventov fakúlt verejného zdravotníctva, odborníkov s iným vysokoškolským vzdelaním a asistentov sa uskutočňuje v súlade s osobitným predpisom.²⁾

4. Záverečné ustanovenia

Zrušuje sa koncepcia odboru hygieny životného prostredia č. SOZO-2297/96-1-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v číastke 7-8 zo dňa 18. júna 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

Ivan Valentovič, v.r.
minister

²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

15.**KONCEPCIA V ODBORE
PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO A TOXIKOLÓGIA**

Číslo: 10181-5/2008-ŠT

Dňa: 25.02.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru**1.1. Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti**

Náplňou práce a hlavnými úlohami medicínskeho odboru preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia (ďalej len „PPLaT“) je:

- a) sledovať bionegatívne a biopozitívne vplyvy faktorov pracovného prostredia na zdravie zamestnancov s cieľom chrániť a upevňovať ich zdravie a pracovnú pohodu,
- b) sledovať podmienky práce osobitných skupín zamestnancov, najmä zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, mladistvých zamestnancov, tehotných žien, dojčiacich žien, starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím,
- c) analyzovať a hodnotiť príčiny vedúce k poškodeniu zdravia faktormi práce a pracovného prostredia, analyzovať príčiny zhoršovania pracovnej pohody a spracovávať ich do zdravotníckej štatistiky,
- d) navrhovať opatrenia na optimalizáciu pracovných podmienok a prispôsobovanie práce telesným a duševným schopnostiam zamestnancov,
- e) presadzovať opatrenia na znižovanie a odstraňovanie zdravotných rizík pri práci,
- f) usmerňovať programy efektívnej ochrany zdravia pracujúcej populácie, podieľať sa na ich realizácii a na vyhodnocovaní dosiahnutých výsledkov v rámci projektov a koncepcií na ochranu a podporu zdravia,
- g) odborne usmerňovať fyzické i právnické osoby pri vytváraní zdravých pracovných podmienok,
- h) odborne usmerňovať a aktívne sa podieľať na výchove a vzdelávaní v oblasti vytvárania zdravých pracovných podmienok a starostlivosti o zdravie zamestnancov,
- i) kontrolovať a usmerňovať prácu tímov pracovnej zdravotnej služby,
- j) overovať odbornú spôsobilosť na výkon činností určených právnymi predpismi,
- k) úzko spolupracovať s odborom klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie pri napĺňaní spoločných cieľov odboru pracovné lekárstvo, ktorými je najmä predchádzanie poškodzovaniu zdravia škodlivými faktormi práce a pracovného prostredia, zlepšovanie zdravotného stavu zamestnancov, podporovanie zdravého spôsobu života a udržiavanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu a zvyšovanie pracovnej schopnosti,
- l) prešetrovať podozrenia na chorobu z povolania, hodnotiť expozíciu zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia a spolupracovať s lekárom odboru klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, ktorý na základe poskytnutých výsledkov prešetrenia a hodnotenia priznáva chorobu z povolania,
- m) určovať kritériá zdravých pracovných podmienok a pripravovať návrhy právnych predpisov týkajúce sa ochrany zdravia pri práci, optimalizácie pracovných podmienok a vylúčenia resp. obmedzenia nových pracovných rizík,
- n) kontrolovať dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a individuálnych správnych aktov vydaných orgánmi verejného zdravotníctva na ochranu zdravia zamestnanca pri práci,

- o) vykonávať posudkovú činnosť,¹⁾
- p) využívať represívne opatrenia pri zistení situácií ohrozujúcich zdravie a neplnení opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru,
- q) spolupracovať s orgánmi verejnej správy (štátnej i samosprávy) a inými inštitúciami na národnej a medzinárodnej úrovni v ochrane, rozvoji a podpore zdravia zamestnancov,
- r) vykonávať konzultačnú a expertíznu činnosť pre zdravotnícke i nezdravotnícke organizácie s cieľom presadzovať a realizovať opatrenia primárnej prevencie najmä pri:
 - 1. výstavbe a rekonštrukcii výrobných objektov,
 - 2. vývoji, výrobe a dovoze nových strojov, technológií, zariadení, materiálov chemikálií,
 - 3. objektivizácii expozícií faktorom pracovného prostredia a práce,
 - 4. zabezpečovaní komplexnej starostlivosti o zdravie zamestnancov.
- s) pracovať v poradných zboroch hlavného odborníka hlavného hygienika SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a ďalších odborníkov verejného zdravotníctva, pracovných skupinách ÚVZ SR a MZ SR, v rezortných, medzinárodných komisiách a v rámci orgánov a inštitúcií EÚ, SZO, MOP v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci,
- t) spolupracovať pri ďalšom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov so vzdelávacími ustanovizňami, ktoré uskutočňujú ministerstvom zdravotníctva akreditované študijné programy,
- u) viesť registre rizikových prác a odborne spôsobilých osôb na činnosti určené legislatívnymi predpismi,
- v) uchovávať zdravotné záznamy a záznamy o expozícii zamestnancov odovzdané povinnými subjektmi po ukončení ich činnosti,²⁾
- w) poskytovať poradenstvo pre zamestnávateľov a zamestnancov v problematike ochrany, podpory a rozvoja zdravia pri práci,
- x) spolupracovať s MZ SR v problematike ochrany zdravia proti chemickým hrozbám a zbraniam.

Sieť pracovísk a organizačná štruktúra

Pracoviská preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie sa zriaďujú vo všetkých RÚVZ v SR a na ÚVZ SR ako odbory alebo oddelenia. Organizačná štruktúra odborov preventívneho pracovného lekárstva na jednotlivých RÚVZ v SR a ÚVZ SR vychádza z koncepcie odboru, špecializácie a ich úloh vyplývajúcich z platnej právnej úpravy a z odborných usmernení ÚVZ SR na úseku ochrany zdravia pri práci, pričom sa zohľadňuje personálne, materiálne a prístrojové vybavenie daného RÚVZ v SR a ÚVZ SR ako i problematika spádového územia. Laboratórne vyšetrenia pre výkon činností odboru PPLaT zabezpečujú RÚVZ v sídle kraja a ÚVZ SR odbormi chemických analýz, fyzikálnych analýz, mikrobiológie životného prostredia, biológie životného prostredia prípadne i ďalšie laboratória RÚVZ v SR, ÚVZ SR a národné referenčné centrá.

ÚVZ SR a RÚVZ v SR zriaďujú odbory alebo oddelenia PPLaT, ktoré sa členia spravidla na oddelenia alebo pracoviská:

1. sledovania zdravotného stavu zamestnancov,
2. štátneho zdravotného dozoru,
3. preventívnej toxikológie,
4. fyziológie práce a psychológie práce.

Veľkosť pracovísk a organizačná štruktúra z hľadiska personálneho musí spĺňať kritériá na zabezpečenie základných úloh podľa náplne práce v rozsahu minimálne zabezpečujúcom výkon štátneho zdravotného dozoru.

¹⁾ § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁾ Napríklad nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 300/2007 Z. z., nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2007 Z. z., nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 338/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.

Vedecko-výskumná činnosť

Vedecko-výskumná činnosť sa zameriava na riešenie závažných tém a problémov ochrany zdravia pri práci a to najmä formou terénnych prieskumov, epidemiologických štúdií, toxikologických štúdií a metódami hodnotenia zdravotného rizika. Pracovníci odboru sa zapájajú do národných štúdií aj medzinárodných multicentrických štúdií a projektov. Výskum sa realizuje na vybraných pracoviskách ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa špecializácie odborných činností a v súčinnosti s národnými referenčnými centrami.

1.2. Charakteristika odboru

Definícia, predmet a zameranie odboru

Odbor preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia sa usiluje o podporu a udržanie telesnej, duševnej a sociálnej pohody zamestnancov všetkých povolání, o prevenciu zmien zdravia zamestnancov vyvolávanú pracovnými podmienkami, o ochranu zamestnancov v zamestnaní pred rizikami spôsobenými faktormi škodlivými pre zdravie, o umiestnenie zamestnancov do pracovného prostredia prispôsobeného fyziologickým a psychickým schopnostiam ľudí a o ich udržanie v tomto prostredí. Znamená to prispôsobenie práce človeku (definícia Medzinárodnej organizácie práce a Svetovej zdravotníckej organizácie).

Odbor integruje poznatky z hygieny práce, fyziológie a psychológie práce, priemyselnej toxikológie a poznatky z prešetrovania príčin profesionálnych ochorení.

Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia je medicínsky odbor, ktorý nadväzuje na medicínsky odbor pracovné lekárstvo.

Predmetom činnosti odboru a jeho hlavné zameranie je na :

- a) skúmanie príčin hromadne a jednotlivo sa vyskytujúcich ochorení a poškodení zdravia podmienených prácou,
- b) sledovanie a hodnotenie vzťahov medzi prácou, pracovným prostredím, podmienkami práce a zdravím ľudí pri práci so zohľadnením mimopracovných vplyvov,
- c) usmerňovanie celospoločenskej a zdravotníckej prevencie ochorení a poškodení zdravia stanovením a presadzovaním národných stratégií, priorít a zdravotných programov v záujme zdravia zamestnancov,
- d) ovplyvňovanie rozvoja a podpory zdravia ľudí pri práci,
- e) výkon štátnej správy a štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva nad ochranou zdravia pri práci vrátane činnosti pracovnej zdravotnej služby.

Metódy práce

A. Hodnotenie expozície faktorom práce a pracovného prostredia - uplatňujú sa metódy popisné, vyhľadávacie, pozorovacie, analytické, laboratórne s cieľom:

- a) identifikovať potenciálne expozície z chemických, fyzikálnych, biologických faktorov vrátane vstupných látok, medziproduktov, sprievodných látok, konečných produktov, odpadov, ktoré môžu prispieť k expozícii zamestnancov,
- b) stanoviť faktory práce a pracovného prostredia vyplývajúce z pracovných činností, výrobných procesov, usporiadania pracoviska a jeho technického zabezpečenia, zabezpečenia bezpečnostných a hygienických preventívnych a ochranných opatrení a postupov, zo zdrojov emisií, časov expozície, pracovného zaťaženia zamestnancov,
- c) odhadnúť celkovú expozíciu na základe identifikovaných potenciálnych expozícií a stanovených faktorov práce a pracovného prostredia porovnaním k limitom, k predchádzajúcim meraniam, k porovnateľným expozíciám z iných pracovísk a z odborných literárnych zdrojov pri zvážení časových snímok a profilov profesií,

- d) **stanoviť stratégiu merania** skutočnej expozície zamestnancov, pričom **na objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia**, ktoré vykonávajú v súčinnosti s odborom PPLaT odbory chemických analýz, fyzikálnych faktorov, lekárskej mikrobiológie, biológie životného prostredia, mikrobiológie životného prostredia a prípadne aj ďalšie laboratória RÚVZ v SR a ÚVZ SR podľa problematiky sa používajú:
1. chemické analytické metódy na zisťovanie plynov, pár a aerosólov s toxickým, dráždivým, alergizujúcim, mutagénnym a karcinogénnym účinkom v pracovnom ovzduší a chemických látok alebo ich metabolitov v biologickom materiáli,
 2. fyzikálne metódy na meranie hluku a vibrácií, aerosólov, denného a umelého osvetlenia, tepelno-vlhkostnej mikroklímy, rôznych druhov neionizujúceho žiarenia, ionizácie ovzdušia a iné,
 3. metódy na zisťovanie biologických faktorov v pracovnom prostredí vplývajúcich na zdravie (baktérie, vírusy, parazity, huby, toxíny, alergény a pod.),
 4. metódy genetickej toxikológie na detekciu látok s mutagénnou a karcinogénnou aktivitou,
 5. metódy na meranie fyziologických, psychologických a sociologických ukazovateľov.

B. Objektivizácia fyzickej, psychickej a senzorickej záťaž a reakcií organizmu zamestnancov na faktory pracovného prostredia a podmienok života a práce - používajú sa metódy:

- a) fyziologické a ergonometrické,
- b) psychologické a sociologické,
- c) imunologické,
- d) biochemické,
- e) genetickej toxikológie,
- f) sociologické,
- g) antropologické,
- h) klinické skriningové.

C. Hodnotenie zdravotných rizík a zdravotného stavu - používajú sa metódy:

- a) hodnotenia rizika s postupnosťou od identifikácie nebezpečnosti, hodnotenia expozície, analýzy dávky a účinku až po kvalitatívne a kvantitatívne charakterizovanie zdravotného rizika,
- b) epidemiologických štúdií,
- c) toxikologických štúdií,
- d) zdravotnícko-štatistických analýz a matematického modelovania.

Na hodnotenie zdravotného rizika nadväzujú metódy hodnotenia vnímania rizika zamestnancami, manažmentu rizika a komunikácie rizika a hodnotenie dopadov na zdravie v negatívnom i kladnom zmysle.

D. Štátny zdravotný dozor – uplatňujú sa metódy dozoru nad dodržiavaním všeobecne záväzných právnych predpisov a individuálnych správnych aktov nad zdravými pracovnými podmienkami; v prípade zistenia nedostatkov sa ukladajú opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

E. Usmernenie v prevencii, k ochrane a podpore zdravia a zvyšovania zdravotného vedomia - používajú sa metódy:

- a) individuálnej a skupinovej výchovy ku zdraviu, konzultácií, poradenstva, školení, publikačné a prednáškové aktivity.
- b) individuálne a skupinové poradenstvo v poradniach ochrany a podpory zdravia pri práci.

1.3. Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom -spolupráca

Odbory PPLaT vo svojej činnosti úzko spolupracujú s odborními a pracoviskami RÚVZ v SR a ÚVZ SR, a to najmä s odborom organizačno-právnym, chemických analýz, fyzikálnych analýz, biologických analýz, preventívnej lekárskej mikrobiológie, informatiky a zdravotníckej štatistiky, podpory zdravia, ochrany

zdravia pred žiarením, epidemiológie, hygieny životného prostredia a zdravia, hygieny detí a mládeže, hygieny výživy a bezpečnosti potravín ako aj s ostatnými útvarmi RÚVZ v SR a ÚVZ SR.

Ďalej spolupracujú:

- a) najmä s klinikami a oddeleniami klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, s lekármi a inými špecialistami pracujúcimi v tímoch pracovnej zdravotnej služby, s inými klinickými medicínskymi špecialistami,
- b) s orgánmi verejného zdravotníctva mimo rezortu zdravotníctva,
- c) s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, s Národným inšpektorátom práce, inšpektorátmi práce,
- d) so zdravotnými poisťovňami, Sociálnou poisťovňou,
- e) s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- f) s inými rezortmi a organizáciami, orgánmi štátnej správy, štátneho odborného dozoru, profesijnými združeniami, odbormi a zástupcami zamestnancov a zamestnávateľov,
- g) s masovokomunikačnými prostriedkami pri poskytovaní informácií o kvalite pracovného prostredia a pracovných podmienok a ich vplyve na zdravie zamestnancov a o opatreniach na ochranu zdravia a pozitívne ovplyvňovanie zdravia zamestnancov,
- h) s výskumnými pracoviskami a ostatnými inštitúciami Ministerstva zdravotníctva SR a s vzdelávacími a výskumnými pracoviskami iných rezortov.

1.4. Odborno –metodické vedenie odboru

a) Konceptné zameranie a pracovnú činnosť odboru PPLaT usmerňuje a riadi Ministerstvo zdravotníctva SR a ÚVZ SR. Odborno metodické vedenie spočíva v :

1. navrhovaní hlavných smerov rozvoja odboru a príprave podkladov pre realizáciu koncepcie odboru v praxi,
2. metodickom usmerňovaní plnenia úloh odboru,
3. usmerňovaní a kontrole výkonu štátnej správy na úseku ochrany zdravia pri práci a výkonu štátneho zdravotného dozoru,
4. usmerňovaní plnenia úloh vyplývajúcich z odporúčaní EÚ,
5. navrhovaní opatrení na zefektívnenie činnosti odboru,
6. spolupráci s hlavnými odborníkmi hlavného hygienika SR ostatných odborov,
7. spolupráci pri príprave všeobecne záväzných právnych predpisov.

ÚVZ SR ustanovuje poradný zbor hlavného hygienika pre preventívne pracovné lekárstvo a pracovné skupiny na riešenie závažných odborných problémov a okruhov.

b) Odbor PPLaT spolupracuje s odbornými spoločnosťami Slovenskej lekárskej spoločnosti a to najmä so spoločnosťou pracovného lekárstva a spoločnosťou hygienikov v oblasti zvyšovania odbornej úrovne práce transferom najnovších odborných medicínskych poznatkov do praxe.

1.5. Povinné hlásenia, zber a spracovanie štatistických údajov

a) Odbor PPLaT vedie registre rizikových prác na úrovni regiónov na RÚVZ v SR a centrálny register rizikových prác na ÚVZ SR;³⁾ odbor PPLaT na úrovni RÚVZ v sídle kraja vedie register odborne spôsobilých osôb na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami.⁴⁾ Odbor PPLaT spracúva informácie pre členské štáty a Európsku komisiu (ďalej len Komisia) o tom, ktoré orgány verejného zdravotníctva vydávajú osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami⁵⁾ a spracúva raz za

³⁾ § 5 ods. 4 písm. q) a § 6 ods. 3 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z.

⁴⁾ § 6 ods. 6 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.

⁵⁾ § 5 ods. 4 písm. x) bod 4 zákona č. 355/2007 Z.z.

4 roky pre členské štáty a Komisiu zoznam rozhodnutí o povolení výnimky.⁶⁾ V intervaloch požadovaných osobitnými predpismi spracúva pre Komisiu správu o praktickom uplatňovaní minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadaviek na ochranu zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou faktorom práce a pracovného prostredia spolu so stanoviskami sociálnych partnerov a návrhmi.⁷⁾

b) Odbor PPLaT zbiera a spracúva objektívne údaje o expozícii zamestnancov chemickým, biologickým, fyzikálnym, fyziologickým, psychologickým, sociologickým faktorom práce a pracovného prostredia a o ďalších podmienkach práce zamestnancov, najmä zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, na účely hodnotenia zdravotných rizík a kategorizáciu prác. Analyzuje a hodnotí príčiny vedúce k poškodeniu zdravia faktormi práce a pracovného prostredia, prešetruje príčiny vzniku chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, analyzuje príčiny zhoršovania pracovnej pohody a spracúva ich do zdravotníckej štatistiky. Riadi a kontroluje zdravotné riziká pri práci a navrhuje opatrenia a prijíma opatrenia na ochranu, podporu a rozvoj zdravia ľudí pri práci.

2. Rozvoj v odbore

2.1. Trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Ďalšie smerovanie je zamerané na dosiahnutie vyššej kvality zdravia a predĺženie života obyvateľov Slovenska v súlade s cieľmi dlhodobého rozvíjajúcich a uplatňovaných programov, projektov a kampaní verejného zdravotníctva na úseku zdravia pri práci.

Prioritné okruhy :

1. Prevencia ochorení a porúch zdravia z práce a z pracovných podmienok.
2. Ochrana zdravia pred nebezpečenstvami a zdravotnými rizikami z podmienok práce a pracovného prostredia.
3. Výkon štátneho zdravotného dozoru.
4. Podpora zdravia a rozvoj zdravého spôsobu života a práce vrátane prevencie závislostí a podpory duševného zdravia.
5. Tvorba cieľných intervenčných programov zameraných na preventabilné hromadne sa vyskytujúce ochorenia súvisiace s prácou (choroby srdca a ciev, nádorové ochorenia, choroby pohybového systému, alergické ochorenia, úrazy a ďalšie).
6. Pripravenosť na mimoriadne udalosti a schopnosť rýchlej a účinnej odpovede.
7. Zabezpečenie dostupnosti kvalitných preventívne zameraných zdravotných služieb zamestnávateľmi priamo na pracovisku popri systéme orgánov verejného zdravotníctva.

Na dosiahnutie cieľov je nutné v ďalšom smerovaní zabezpečiť kompetentných odborníkov v dostatočnom množstve :

1. Zabezpečiť výučbu celého spektra zdravotných odborníkov, ich ďalšie vzdelávanie a kontinuálne vzdelávanie. Doplniť deficit lekárov a ďalších špecialistov verejného zdravotníctva pre pracovné lekárstvo.
2. Vytvoriť podmienky vo verejnom zdravotníctve, ktoré umožnia stabilizovať odborné kapacity v orgánoch štátnej správy vo verejnom zdravotníctve.
3. Rozvíjať preventívne pracovné lekárstvo a toxikológiu ako odbor a odbornú medicínsku základňu verejného zdravotníctva, nielen ako úsek štátnej správy; stimulovať ľudské zdroje, vzdelávanie, špecializáciu.
4. Rozširovať pôsobnosť odborníkov verejného zdravotníctva aj do súkromnej podnikateľskej sféry a zvyšovať účasť v pôsobnosti orgánov samosprávy (pracovné zdravotné služby).

⁶⁾ § 5 ods. 4 písm. x) bod 5. zákona č. 355/2007 Z.z.

⁷⁾ § 5 ods. 4 písm. x) bod 6. zákona č. 355/2007 Z.z.

Dobudovanie inštitúcií verejného zdravotníctva :

Dobudovať personálne, materiálne a technicky systém pripravenosti a riešenia mimoriadnych udalostí z biologických, chemických i fyzikálnych hrozieb vrátane bioterorizmu z pohľadu zamestnancov a ľudí priamo zasahujúcich pri takýchto mimoriadnych situáciách. Budovanie centralizovaných špecializovaných odborných pracovísk verejného zdravotníctva na ÚVZ SR a na vybratých RÚVZ v SR.

V oblasti identifikácie nebezpečenstiev a hodnotenia zdravotných rizík pri práci :

1. Rozvíjanie špecializácie odborných činností RÚVZ v SR a ÚVZ SR, budovanie NRC a zvyšovanie úrovne ich práce napojením na medzinárodné inštitúcie.
2. Zvyšovanie úrovne odborných poznatkov a schopností v oblasti hodnotenia zdravotných rizík z chemických, fyzikálnych a biologických faktorov.
3. Vytvorenie metodiky a zavedenie systému hodnotenia dopadov celospoločenských politík, stratégií, legislatívnych aktov a investičných zámerov na verejné zdravie s dôrazom na zdravie ľudí v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami.

Zvyšovanie úrovne poznania vplyvov determinantov zdravia pri práci :

1. Budovanie stálych systémov monitorovania stavu zdravia, zaťaženia obyvateľstva faktormi práce a pracovného prostredia vrátane biomonitoringu.
2. Uplatňovanie indikátorov vývoja zdravia a zdravotných rizík pri práci.
3. Budovať vedeckú platformu verejného zdravotníctva a rozšíriť zapojenie sa do vedecko-výskumných projektov. Realizovať cieleňé prehľady, štúdie vrátane medzinárodných, multicentrických štúdií na získanie všeobecne platných poznatkov .
4. Zavádzanie nových diagnostických postupov. Rozširovanie akreditácie, systému zabezpečenia kvality a kontroly kvality v laboratóriách i v terénnej praxi a v epidemiologických štúdiách.
5. Materiálne technicky dobudovať špecializované pracoviská.
6. Venovať sa novým alebo narastajúcim rizikám pri práci (nanotechnológie, stres, obťažovanie, preťažovanie podporno-pohybového aparátu, monotónia pri pásovej výrobe), rizikám z nebezpečných chemických látok najmä karcinogénom a mutagénom.
7. Posilniť kapacity pre prípravu metód, postupov a hodnotenia zdravotných rizík v rezortoch s najvyšším podielom migrujúcich a samostatne zárobkovo činných osôb (stavebníctvo, lesníctvo, poľnohospodárstvo).

Zvyšovanie informovanosti o zdraví a zdravotná gramotnosť pri práci :

1. Vybudovať jednotný informačný systém zdravotníctva s prístupom orgánov verejného zdravotníctva k primárnym individuálnym údajom na účely operatívneho riešenia otázok zdravia všeobecne a osobitne vo vzťahu k práci v konkrétnom území i v celoslovenských analýzach.
2. Zlepšiť prepojenie zdravotníckych registrov a dostupnosť údajov od poskytovateľov zdravotnej starostlivosti do zdravotných poisťovní a do zdravotníckej štatistiky a demografickej štatistiky pre orgány verejného zdravotníctva na úseku zdravia pri práci.
3. Rozširovať a dobudovať otvorený systém informovanosti obyvateľstva, pracujúcej populácie o otázkach verejného zdravia v záujme zvýšenia zdravotného povedomia a šírenia poznatkov o zdraví.

Zvyšovanie právnej istoty vo verejnom zdravotníctve so zameraním na zdravie pri práci :

1. Systematicky sa zapojiť do tvorby právnych predpisov v Európskej únii a zriaďovať pracovné skupiny na riešenie aktuálnych tém verejného zdravotníctva a ochrany zdravia pri práci v SR.
2. Zabezpečiť odborne správnu transpozíciu právnych aktov EÚ do nášho právneho systému.
3. Aktívne usmerňovať implementáciu právnych predpisov v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

V rámci zdravotnej politiky vytvárať a implementovať politické nástroje na ochranu zdravia zamestnancov, ktoré zahŕňajú:

- a) posilňovanie úlohy a kapacít MZ SR ako lídra v problematike ochrany zdravia pri práci,
- b) formulovanie a uplatňovanie cieľov a činností na ochranu zdravia zamestnancov do národných stratégií, akčných plánov, projektov a zdravotných programov,
- c) mechanizmy pre medzirezortnú koordináciu aktivít,
- d) zosúladenie metód posudzovania, registrácie a manažmentu rizík,
- e) legislatívu komplexne pokrývajúcu problematiku zdravia pri práci.

Začleniť problematiku zdravia zamestnancov ako prioritu štátnej politiky medzi ostatné oblasti politiky, ako je:

- a) posilnenie účasti a kapacít zdravotného sektoru v problematike ochrany zdravia iných rezortov,
- b) spolupráca zdravotného sektoru s ostatnými rezortmi pri predchádzaní medzinárodného prenosu pracovných rizík a globálnym ochoreniam (HIV/AIDS, TBC, vtáčia chrípka),
- c) sledovanie zdravotných dopadov politiky zamestnanosti.

Posilnenie a rozvoj výskumu v rámci pracovného lekárstva, najmä na univerzitách, v oblasti zlepšenia zdravia pri práci a kvality života pracovníkov.

2.2. Systém kontroly kvality činnosti odboru

Činnosť odboru PPLaT kontroluje Ministerstvo zdravotníctva SR a ÚVZ SR.

Kontrolná činnosť je zameraná na:

- a) hodnotenie riadiacej práce odboru - personálne obsadenie, prístrojové vybavenie odboru, systém ďalšieho vzdelávania, spôsob vedenia dokumentácie, plán činnosti a jeho plnenie, dodržiavanie lehôt plnenia úloh a lehôt v zmysle zákona o správnom konaní,
- b) spôsob vybavovania podaní, podnetov, zistených nedostatkov,
- c) hodnotenie plnenia úloh, projektov a špecializácie odborných činností,
- d) hodnotenie zamerania, úrovne a výsledkov ŠZD,
- e) zavádzanie nových metód práce v ŠZD,
- f) hodnotenie expertíznej činnosti odboru – rozsah a odborná úroveň vykonanej expertíznej činnosti,
- g) prezentácia výsledkov činnosti odboru - semináre, konferencie, publikácie, masmédiá a pod.,
- h) špecifické problémy regiónu,
- i) hodnotenie spolupráce s ostatnými odbormi v rámci pracoviska, s ostatnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, inými orgánmi a inštitúciami.

2.3. Medzinárodná spolupráca

Odbor PPLaT spolupracuje so zahraničnými pracoviskami podobného zamerania a medzinárodnými organizáciami (Svetová zdravotnícka organizácia, Medzinárodná organizácia práce, Medzinárodná agentúra na výskum rakoviny, Medzinárodný register potenciálne toxických látok a pod).

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Úlohy odboru PPLaT plnia v tímovej spolupráci zdravotnícki pracovníci (lekári, asistenti, sestry, laboranti s príslušnými špecializáciami v špecializačných odboroch) a iní zdravotnícki pracovníci, ktorí sa špecializujú v príslušných špecializačných odboroch (napr. hygiena pracovných podmienok, vyšetrovacie metódy v preventívnom pracovnom lekárstve a toxikológii, pracovná a organizačná psychológia).⁸⁾

⁸⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania v znení neskorších predpisov.

3.1. Špecializačné štúdium

Odbor PPL vedie spravidla lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia.

Špecializačné štúdium sa realizuje v akreditovaných študijných programoch špecializačných odborov v súlade s osobitným predpisom.⁹⁾

Pre pracovníkov kategórie lekár je špecializácia v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo a v špecializačnom odbore preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia. Na výkon práce priamo v podnikoch sa môže uplatniť aj lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore služby zdravia pri práci.

Pre pracovníkov kategórii asistent v magisterskom štúdiu a v bakalárskom štúdiu v odbore verejné zdravotníctvo je špecializácia v špecializačnom odbore zdravie pri práci. Pre pracovníkov s iným vysokoškolským vzdelaním je špecializácia v špecializačnom odbore hygiena pracovných podmienok a v špecializačnom odbore vyšetrovacie metódy v preventívnom pracovnom lekárstve a toxikológii a pre psychológov je špecializácia v špecializačnom odbore pracovná a organizačná psychológia.

3.2. Certifikačná príprava

Certifikačná príprava sa riadi osobitným predpisom.⁹⁾

3.3. Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie lekárov, absolventov fakúlt verejného zdravotníctva, odborníkov s iným vysokoškolským vzdelaním a asistentov sa uskutočňuje v súlade s osobitným predpisom.⁹⁾

4. Záverečné ustanovenia

Všetky činnosti pracovníkov v odbore sú vykonávané v zmysle platných predpisov a riadiacich noriem a zodpovedajú ich pracovnému zaradeniu.

Zrušuje sa koncepcia odboru preventívneho pracovného lekárstva č. SOZO – 2297/1996-2-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v číastke 7–8 zo dňa 18. júna 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

Ivan Valentovič, v.r.
minister

9) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. Z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností.
Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 366/2005 Z. z. o kritériách a spôsobe sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v znení neskorších predpisov.

16.**KONCEPCIA V ODBORE OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM**

Číslo: 10181-10/2008-ŠT

Dňa: 07.03.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru**1.1. Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti**

Odbor ochrany zdravia pred žiarením je samostatný odbor verejného zdravotníctva, ktorý sa zaoberá sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, zamestnancov, obyvateľov a na jednotlivé zložky životného prostredia. Pre kvalifikované hodnotenie vplyvu na zdravie ľudí odbor monitoruje ionizujúce žiarenie v jednotlivých zložkách životného a pracovného prostredia.

Odbor pri svojej činnosti vychádza z medzinárodne akceptovaných a uplatňovaných základných princípov radiačnej ochrany.¹⁾ Základnou podmienkou výkonu činností vedúcich k ožiareniu je ich odôvodnenosť. Konkrétne činnosti musia byť vždy optimalizované, čo zabezpečí, že úroveň ožiarenia osôb pri činnostiach vedúcich k ožiareniu bude čo najnižšia ako je rozumne možné dosiahnuť, pričom hornou hranicou ožiarenia sú ustanovené limity ožiarenia.²⁾

Odbor ochrany zdravia pred žiarením má multidisciplinárny charakter, a preto v odbore musia pôsobiť odborníci pre fyziku ionizujúceho žiarenia, rádiochémiu, biológiu, techniku a medicínu.

Na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) sa zriaďuje odbor ochrany zdravia pred žiarením.

Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave a Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach sa zriaďuje odbor ochrany zdravia pred žiarením.

Samostatné oddelenie ochrany zdravia pred žiarením sa zriaďuje na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre. Oddelenie je odborne riadené odborom ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR.

Organizačná štruktúra odborov ochrany zdravia pred žiarením regionálnych úradov verejného zdravotníctva vychádza zo skladby a špecifik jednotlivých pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, náročnosti a rozsahu problematiky riešenej na území, na ktorom pracovníci odboru príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva vykonávajú štátny zdravotný dozor. Členenie musí zabezpečiť aj ďalší rozvoj odboru.

V odbore ochrany zdravia pred žiarením pracujú zdravotnícki pracovníci, a to lekári, asistenti a iní zdravotnícki pracovníci, ktorí sú odborne spôsobilí na výkon pracovných činností v odbore ochrany zdravia pred žiarením.³⁾

Požadované vzdelanie pre výkon pracovných činností v odbore ochrany zdravia pred žiarením je ukončené:

1. vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v

¹⁾ § 6 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 345/2006 Z. z. o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred účinkami ionizujúceho žiarenia.

²⁾ § 10 až 16 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 345/2006 Z. z.

³⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

- a) doktorským študijným programe a špecializácia v špecializačnom odbore ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením,
 - b) študijným programe verejné zdravotníctvo a špecializácia v špecializačnom odbore ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením,
 - c) prírodovedných študijných programoch a špecializácia v špecializačnom odbore klinická fyzika alebo špecializácia v špecializačnom odbore vyšetrovacie metódy v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením,
 - d) inžinierskych študijných programoch a špecializácia v špecializačnom odbore klinická fyzika alebo špecializácia v špecializačnom odbore vyšetrovacie metódy v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením,
2. vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa alebo vyššie odborné vzdelanie v
- a) študijným programe verejné zdravotníctvo,
 - b) študijným odbore diplomovaný asistent hygieny epidemiológie a hygieny,
 - c) študijným odbore diplomovaný rádiologický asistent,
3. úplné stredné odborné vzdelanie v
- a) študijným odbore asistent hygieny a epidemiológie,
 - b) študijným odbore technického zamerania a špecializácia v špecializačnom odbore ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením.

1.2. Charakteristika odboru

Na základe vedeckých poznatkov o účinkoch ionizujúceho žiarenia a podkladov získaných pri výkone štátneho zdravotného dozoru odbor navrhuje všeobecné opatrenia a hodnotí konkrétne opatrenia na zabezpečenie účinnej ochrany zdravia osôb.

Odbor ochrany zdravia pred žiarením pripravuje v súlade s legislatívou EÚ odborné podklady pre prípravu legislatívnych úprav v oblasti radiačnej ochrany. Pripravuje podklady pre usmerňovanie ochrany zdravia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a pri činnostiach dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany v rôznych oblastiach hospodárstva, zdravotníctva, vedy, výskumu a tiež využívanie životného prostredia a jeho zložiek obyvateľstvom z hľadiska ich expozície ionizujúcemu žiareniu.

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením sa zúčastňujú na riešení národných a medzinárodných programov významných pre ochranu zdravia pred ionizujúcim žiarením. Odbor realizuje programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR.

Výkonom štátneho zdravotného dozoru⁴⁾ (ďalej len „ŠZD“) zabezpečuje kontrolu dodržiavania právnych noriem pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a pri činnostiach dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany tak, aby akákoľvek činnosť so zdrojmi ionizujúceho žiarenia mala minimálny negatívny vplyv na zdravie ľudí.

Kontroluje a hodnotí činnosti spojené s odstraňovaním následkov straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia a pripravuje podklady na opatrenia a rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva, ktoré zabránia opakovaniu alebo vzniku takýchto situácií.

Cieľom činnosti odboru ochrany zdravia pred žiarením je usmerňovať radiačnú záťaž pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, jednotlivcov z obyvateľstva a populácie ako celku tak, aby sa vylúčil vznik deterministických poškodení a riziko vzniku stochastických účinkov sa obmedzilo na úroveň prijateľnú jednotlivcom a spoločnosťou.

Činnosť odboru je zameraná najmä na

- a) reguláciu ožiarenia pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a obyvateľstva zo všetkých zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktorá zahrňuje:
 - prípravu návrhov legislatívnych úprav v radiačnej ochrane,
 - posudzovanie a schvaľovanie návrhov na výrobu zdrojov ionizujúceho žiarenia a zariadení, ktoré obsahujú rádioaktívne žiariče,
 - vypracovávanie odborných stanovísk a posudkov na činnosti vedúce k ožiareniu,

⁴⁾ Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- posudzovanie limitov pre vypúšťanie rádioaktívnych látok z jadrových zariadení a iných pracovísk s otvorenými zdrojmi ionizujúceho žiarenia do životného prostredia,
 - hodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a obyvateľstva,
 - hodnotenie radiačnej záťaže pacientov pri lekárskejších expozíciách,
 - monitorovanie ionizujúceho žiarenia na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a v životnom prostredí,
 - vyhľadávanie pracovísk so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením,
 - regulácia a hodnotenie expozície obyvateľstva prírodnými zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
 - postgraduálnu výchovu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
 - prípravu návrhov epidemiologických štúdií o zisťovaní vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie obyvateľstva a zabezpečenie ich realizácie,
- b) výkon ŠZD, ktorý pozostáva z:
- prípravy odborných podkladov pre rozhodnutia ÚVZ SR a príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva,
 - kontroly podmienok práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a nakladania s rádioaktívnymi odpadmi z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie človeka,
 - kontrolu dodržiavania zásad radiačnej ochrany pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a pri nakladaní s rádioaktívnymi odpadmi,
 - posudzovania odbornej spôsobilosti na činnosti vedúce k ožiareniu a činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany,
 - kontroly uvádzania zdrojov ionizujúceho žiarenia do životného prostredia,
 - kontroly prepravy rádioaktívnych látok,
 - špeciálnych dozimetrických, rádiometrických a spektrometrických meraní a cielených previerok zabezpečenia radiačnej ochrany pracovníkov, obyvateľstva a životného prostredia v súvislosti s činnosťami so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a nakladaním s rádioaktívnymi odpadmi.

Pri výkone ŠZD sú vykonávané:

- odborné previerky na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- cielené merania ionizujúceho žiarenia na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, v životnom prostredí a v jeho jednotlivých zložkách,
- odbery vzoriek z pracovného a životného prostredia a ich rádiochemické, rádiometrické a spektrometrické analýzy.

1.3. Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom - spolupráca

Odbor ochrany zdravia pred žiarením spolupracuje s ostatnými odbormi ÚVZ SR a s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva.

Pri zabezpečovaní ochrany zdravia pri lekárskom ožiarení⁵⁾ odbor spolupracuje s odbornými zástupcami pre radiačnú ochranu, lekárskejší fyzikmi, lekármi v odbore rádiológia, rádioterapia a nukleárna medicína.

Spolupráca odborov ochrany zdravia pred žiarením s klinickým pracovným lekárstvom a s pracovnou zdravotnou službou sa realizuje najmä pri:

- návrhoch náplne preventívnych lekárskejších prehliadok na pracoviskách s rizikom ionizujúceho žiarenia a pri vyhodnocovaní výsledkov týchto prehliadok,
- návrhoch na vykonanie mimoriadnej lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci,⁴⁾
- riešení mimoriadnych situácií spojených s expozíciou ionizujúcemu žiareniu,
- analýze príčin poškodenia zdravia ionizujúcim žiarením,
- vypracovaní radiačného profilu pracoviska.

Odbor ďalej spolupracuje s Úradom jadrového dozoru Slovenskej republiky.⁶⁾

⁵⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia osôb pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení v znení nariadenia vlády č. 85/2007 Z. z.

⁶⁾ Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov .

1.4. Odborno–metodické vedenie odboru

Koncepčné zameranie a pracovnú činnosť odboru ochrany zdravia pred žiarením usmerňuje a riadi ÚVZ SR (hlavný hygienik SR) v spolupráci s hlavným odborníkom hlavného hygienika Slovenskej republiky pre odbor ochrany zdravia pred žiarením.

Odborno-metodické vedenie spočíva v:

- navrhovaní hlavných smerov rozvoja odboru a príprave podkladov pre realizáciu koncepcie odboru v praxi,
- metodickým usmerňovaní plnenia úloh odboru,
- usmerňovaní a kontrole výkonu štátnej správy⁴⁾ na úseku ochrany zdravia pred žiarením a výkonu štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- usmerňovaní plnenia úloh vyplývajúcich z odporúčaní EÚ,
- navrhovaní opatrení na zefektívnenie činnosti odboru,
- spolupráci s hlavnými odborníkmi hlavného hygienika SR ostatných odborov,
- spolupráci pri príprave všeobecne záväzných právnych predpisov,
- príprave návrhov na personálne a materiálno-technické vybavenie pracovísk odboru.

2. Rozvoj v odbore

2. 1. Trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Odbor ochrany zdravia pred žiarením i v budúcnosti bude vykonávať ŠZD nad činnosťami vedúcimi k ožiareniu a činnosťami dôležitými z hľadiska radiačnej ochrany.

Cieľom výkonu ŠZD bude trvale zabezpečiť prijateľnosť a odôvodnenosť expozície ionizujúcemu žiareniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, zamestnancov a obyvateľstva s prioritou ochrany tehotných žien, plodu a detí.

2. 2. Systém kontroly kvality činnosti odboru

Kontrolu pracovnej činnosti odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonáva Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a ÚVZ SR v spolupráci s hlavným odborníkom hlavného hygienika SR pre odbor ochrany zdravia pred žiarením.

Kontrolná činnosť je zameraná na:

- hodnotenie riadiacej práce odboru - personálne obsadenie, prístrojové vybavenie odboru, systém postgraduálnej výchovy, organizačný, spisový a prevádzkový poriadok, spôsob vedenia dokumentácie, plán činnosti a jeho plnenie, dodržiavanie lehôt plnenia úloh a lehôt v zmysle zákona o správnom konaní,
- hodnotenie plnenia hlavných úloh, projektov a špecializácie odborných činností,
- hodnotenie zamerania, úrovne a výsledkov ŠZD,
- zavádzanie nových metód práce v ŠZD,
- hodnotenie expertíznej činnosti odboru – rozsah a odborná úroveň vykonanej expertíznej činnosti,
- prezentáciu výsledkov činnosti odboru - semináre, konferencie, publikácie, masmédiá a pod.,
- špecifické problémy regiónu,
- hodnotenie spolupráce s ostatnými odbormi v rámci pracoviska, s ostatnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, inými orgánmi a inštitúciami.

2. 3. Medzinárodná spolupráca

Odbor spolupracuje s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu, Európskou komisiou, Svetovou zdravotníckou organizáciou a ďalšími medzinárodnými inštitúciami.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Ďalšie vzdelávanie zamestnancov odboru ochrany zdravia pred žiarením sa vykonáva v súlade s osobitnými predpismi.⁷⁾ V odbore pracujú lekári, asistenti a iní zdravotnícki pracovníci.

3.1. Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium sa uskutočňuje v akreditovaných špecializačných študijných programoch v súlade s osobitným predpisom.³⁾

3.2. Certifikačná príprava

Certifikačná príprava sa riadi osobitným predpisom.³⁾

3.3. Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie lekárov, absolventov fakúlt verejného zdravotníctva, odborníkov s iným vysokoškolským vzdelaním a asistentov sa uskutočňuje v súlade s osobitným predpisom.³⁾

4. Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa koncepcia odboru ochrany zdravia pred žiarením č. SOZO-2297/1996-6-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v čiaske 14-15 zo dňa 5. septembra 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

**Ivan Valentovič, v.r.
minister**

⁷⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania v znení neskorších predpisov.
Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

17.**KONCEPCIA V ODBORE MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA****Číslo:** 10181-9/2008-ŠT**Dňa:** 07.03.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru**1.1 Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi**

Mikrobiológia životného prostredia je interdisciplinárny medicínsky odbor vo verejnom zdravotníctve, odvodený od všeobecnej mikrobiológie, ktorý skúma mikroorganizmy v jednotlivých zložkách prostredia, ich vzájomné vzťahy a význam pre zdravie ľudí.

Pracoviská odboru mikrobiológie životného prostredia v Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a v krajských Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva vykonávajú laboratórne rozbor a expertízy v nasledovných činnostiach:

- monitorujú zložky životného prostredia mikrobiologickými metódami, osobitne v problematike hygieny vody, pôdy, ovzdušia a odpadov,
- vykonávajú mikrobiologické analýzy potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania z hľadiska hygienickej nezávadnosti, s dôrazom na zisťovanie patogénnych, podmienených patogénnych a toxigénnych mikroorganizmov, vrátane mykologických skúšok,
- podieľajú sa na prevencii nozokomiálnych nákaz skúškami zameranými na kontrolu sterility predmetov a roztokov, účinnosti sterilizačných procesov, mikrobiologickej kontaminácie prostredia, kvality ovzdušia, účinnosti dezinfekcie a sanitácie v nemocničnom prostredí, účinku dezinfekčných prostriedkov,
- vykonávajú mikrobiologickú kontrolu účinnosti sanitácie a dezinfekcie v potravinárskych prevádzkach, zariadeniach spoločného stravovania a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo,
- zabezpečujú mikrobiologické skúšky zložiek životného prostredia v ohniskách nákazy s cieľom laboratórneho potvrdenia predpokladaných faktorov prenosu nákazy,
- podieľajú sa na „surveillance“ alimentárnych nákaz zabezpečením mikrobiologických analýz a diagnostiky,
- v rámci špecializovanej činnosti niektoré laboratóriá vykonávajú špeciálnu diagnostiku pre potreby ostatných mikrobiologických pracovísk v úradoch verejného zdravotníctva,
- národné referenčné centrá a špecializované laboratóriá sa podieľajú na vedecko-výskumnej činnosti v odbore.

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia sú v zdravotníctve začlenené ako organizačné jednotky v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike podľa organizačného poriadku jednotlivých úradov.

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia majú nasledovné laboratóriá:

- laboratóriá mikrobiológie potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania,
- laboratóriá mikrobiológie vôd a ovzdušia,

- laboratórium pre kontrolu účinnosti dezinfekcie a sterilizácie, kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia,
- laboratórium pre prípravu živných pôd a médií.

1.2 Charakteristika odboru

Odbor mikrobiológie životného prostredia vo verejnom zdravotníctve vykonáva mikrobiologické analýzy zložiek prostredia pre potreby štátneho zdravotného a potravinového dozoru a pre sledovanie vplyvu prostredia na zdravie obyvateľstva.

Predmetom skúmania sú tie mikroorganizmy vody, pôdy, odpadov, ovzdušia, potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania, ktoré svojou prítomnosťou, alebo produktami metabolizmu ovplyvňujú hygienickú kvalitu životného prostredia s dopadom na zdravotný stav populácie.

Cieľom mikrobiológie životného prostredia je vykonávať mikrobiologické skúšky a vypracovávať objektívne podklady o stave jednotlivých zložiek životného prostredia z hľadiska mikrobiálnej kontaminácie za účelom redukcie, prípadne eliminácie možného zdravotného rizika a zisťovanie faktorov prenosu pri výskyte nákaz.

Mikrobiologické analýzy zložiek životného prostredia sa v prevažnej miere vykonávajú podľa platných STN, harmonizovaných s ISO a EN štandardami, prípadne vlastnými validovanými metódami v súlade s najnovšími poznatkami v odbore. Na rutinné analýzy slúžia metódy kultivačné, mikroskopické, biochemické, sérologické a to tak kvalitatívne ako aj kvantitatívne. V prípade špeciálnych diagnostických postupov sa používajú alternatívne metódy imunofluorescencie, imunochromatografie a diagnostiky na základe fluorescenčne značených DNA sond špecificky viazaných na RNA cieľového mikroorganizmu. V súvislosti s rozvojom odboru sa zavádzajú metodiky v súlade s aktuálnou európskou legislatívou, zdokonaľujú a štandardizujú sa rutinné metódy a zavádzajú sa najnovšie laboratórne postupy, najmä alternatívne rýchlo metódy a metódy analýzy nukleových kyselín.

1.3 Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom - spolupráca

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia spolupracujú s ostatnými laboratórnymi odborními (odbor chemických analýz, odbor biológie životného prostredia, odbor lekárskej mikrobiológie) a odborními hygieny a epidemiológie úradov verejného zdravotníctva. Činnosť pracovísk mikrobiológie životného prostredia je špecifická a nezastupiteľná inými kontrolnými zložkami.

Prostredníctvom laboratórných podkladov, ktoré pracoviská mikrobiológie životného prostredia poskytujú iným odborom úradov verejného zdravotníctva pre vypracovanie posudkov a hodnotení, významne prispievajú k posúdeniu zdravotných rizík.

Pracovníci pôsobiaci v odbore mikrobiológia životného prostredia spolupracujú s odbornými pracoviskami v rámci rezortu zdravotníctva, s mimorezortnými organizáciami, kontrolnými laboratóriami (Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky a pod.), vysokými školami (Slovenská zdravotnícka univerzita, Fakulta potravinárskej a chemickej technológie Slovenskej technickej univerzity a pod.), vedeckými a výskumnými ústavmi (Slovenská akadémia vied, Výskumný ústav potravinársky, Výskumný ústav vodného hospodárstva a pod.) a odbornými spoločnosťami (Slovenská spoločnosť pre výživu a pod.) na riešení projektov a úloh v problematike odboru. Aktívne sa zúčastňujú na domácich a medzinárodných odborných podujatiach a publikujú v odborných publikáciách a časopisoch.

1.4 Odborno-metodické vedenie odboru

Odborno-metodické vedenie zabezpečuje hlavný odborník hlavného hygienika Slovenskej republiky v odbore mikrobiológia životného prostredia a Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia zriadené v Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Vysoko špecializované činnosti v odbore zabezpečujú národné referenčné centrá, zriadené Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky:

Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia (Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave),

Národné referenčné centrum pre legionely v životnom prostredí (Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave),

Národné referenčné centrum pre Vibrionaceae (Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne),

Národné referenčné centrum pre mykológiu (Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade).

Hlavný odborník a Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia pravidelne organizujú porady a konzultačné dni pre vedúcich pracovníkov. Podľa potreby organizujú školenia, kurzy a poskytujú konzultácie pre odborných pracovníkov v odbore. Na riešení odbornej problematiky sa tiež podieľajú krajskí odborníci, ktorí sú členmi Poradného zboru hlavného hygienika Slovenskej republiky pre odbor mikrobiológia životného prostredia.

1.5 Povinné hlásenia, zber a spracovanie štatistických údajov

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia zbierajú a spracovávajú údaje potrebné na získanie objektívnych informácií o expozícii biologickým faktorom s cieľom riadiť a kontrolovať zdravotné riziká, navrhovať a prijímať opatrenia na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia.

Pri zistení zdravotnej závadnosti zložiek životného prostredia sú pracovníci mikrobiológie životného prostredia povinní hlásiť tieto skutočnosti orgánom na ochranu zdravia a do systému výstražného varovania. Rozbory činnosti a štatistické údaje o činnosti pracovísk mikrobiológie životného prostredia v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike spracováva hlavný odborník pre mikrobiológiu životného prostredia ročne vo forme celoslovenskej výročnej správy úradov verejného zdravotníctva.

2. Rozvoj v odbore

2.1 Trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Pre kontinuálny rozvoj odboru sa budú rozvíjať najmä tie činnosti, ktoré bezprostredne súvisia s cieľmi a úlohami verejného zdravotníctva. V praxi to znamená najmä posilnenie preventívnych zdravotníckych programov, realizáciu cielených štúdií s orientáciou na rýchlu diagnostiku významných patogénnych mikroorganizmov, potenciálne patogénnych mikroorganizmov, ale aj priamy dôkaz ich toxických metabolitov. Ďalším významným perspektívnym cieľom je hľadanie ekologických súvislostí medzi výskytom mikroorganizmov, u ktorých patogenita nie je jednoznačne definovaná, ale vzniká potenciálne riziko ochorenia u ľudí.

Vzhľadom na novú európsku legislatívu v oblasti kontroly potravín sa pracoviská mikrobiológie životného prostredia budú venovať experimentálnym metódam pre hodnotenie mikrobiologických rizík a využívaniu prediktívnej mikrobiológie na matematické modelovanie mikrobiálnych vzťahov v potravinách a výrobných procesoch. Z dôvodu zabezpečenia týchto činností sa budú personálne a prístrojovo posilňovať pracoviská mikrobiológie životného prostredia zriadené v úradoch verejného zdravotníctva.

2.2 Systém kontroly kvality činnosti odboru

Zárukou zabezpečenia kvality a správnosti vykonávaných mikrobiologických analýz a spoľahlivosti výsledkov je dodržanie podmienok akreditácie podľa príslušných legislatívnych noriem vo všetkých pracoviskách mikrobiológie životného prostredia zriadených v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Úroveň kvality práce laboratórií a presnosti analýz a výsledkov sa pravidelne overuje aj formou externých medzilaboratórnych porovnávacích skúšok, organizovaných vnútrorezortnými, medzirezortnými a medzinárodnými organizáciami. Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave každoročne zabezpečuje prípravu referenčných materiálov a organizuje medzilaboratórne testy v problematike mikrobiológie potravín a vôd pre pracoviská mikrobiológie životného prostredia v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

2.3 Medzinárodná spolupráca

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia spolupracujú s mimorezortnými organizáciami, vysokými školami, vedeckými ústavmi a odbornými spoločnosťami na riešení medzinárodných projektov. Nadväzujú kontakty so zahraničnými pracoviskami zaoberajúcimi sa problematikou v odbore. Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia pracuje v európskej sieti národných referenčných laboratórií zaoberajúcich sa úradnou kontrolou potravín.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Odbornú náplň mikrobiológie životného prostredia zabezpečujú:

- absolventi lekárskeho, prírodovedeckého, veterinárneho a farmaceutického fakúlt,
- iní zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním chemického, potravinárskeho, biochemického a poľnohospodárskeho zamerania,
- iní zdravotnícki pracovníci a zdravotnícki laboranti s úplným stredným odborným vzdelaním, diplomovaní medicínsko-technickí laboranti s vyšším odborným vzdelaním a laboranti s vysokoškolským vzdelaním v odbore laboratórne vyšetrovacie metódy.

3.1 Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium sa uskutočňuje v akreditovaných špecializovaných programoch špecializačných odboroch v súlade s osobitným predpisom.¹⁾

3.2 Certifikačná príprava

Certifikačná príprava sa riadi osobitným predpisom.¹⁾

3.3 Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie lekárov, absolventov fakúlt verejného zdravotníctva, odborníkov s iným vysokoškolským vzdelaním a asistentov sa realizuje v súlade s osobitným predpisom.¹⁾

4. Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa koncepcia odboru mikrobiológie životného prostredia č. SOZO-2297/1996-10-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v číastke 14-15 zo dňa 5. septembra 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

Ivan Valentovič, v.r.
minister

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

18.**KONCEPCIA V ODBORE
BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA****Číslo:** 10181-11/2008-ŠT**Dňa:** 07.03.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru**1.1 Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi**

Odbor biológie životného prostredia vo verejnom zdravotníctve zabezpečuje nasledovné špecializované činnosti pri ochrane, podpore a rozvoji zdravia obyvateľstva:

- sledovanie a kontrola kvality zložiek prostredia: pitných, minerálnych, balených a pramenitých vôd, vôd na kúpanie, ovzdušia a pôdy analýzami bionegatívnych a biopozitívnych zložiek biocenózy,
- sledovanie výskytu a analýza cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách s cieľom chrániť zdravie obyvateľstva pred účinkami cyanotoxínov,
- zisťovanie prítomnosti améb a iných patogénnych organizmov v zložkách životného prostredia,
- monitorovanie výskytu peľov v ovzduší a zabezpečovanie informovanosti obyvateľstva o aktuálnej peľovej situácii,
- kontrola kontaminácie potravín a predmetov bežného používania škodcami a cudzorodými prísadami,
- zisťovanie ekotoxicity vôd, chemických látok, stavebných materiálov, odpadov, výluhov a extraktov,
- zisťovanie genotoxických účinkov chemických a fyzikálnych faktorov životného a pracovného prostredia na zdravie.

Pracoviská tohto odboru sú zriadené na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a na Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva s laboratórnymi zložkami a sú zaradené do organizačnej štruktúry v súlade s organizačnými poriadkami jednotlivých úradov. Pracoviská biológie životného prostredia majú, podľa rozsahu činnosti, zriadené nasledovné laboratória:

- laboratórium biológie,
- laboratórium ekotoxikológie,
- laboratórium genotoxikológie.

1.2 Charakteristika odboru

Biológia životného prostredia je interdisciplinárny medicínsky odbor verejného zdravotníctva, odvodený od všeobecnej biológie, ktorý skúma biologické zloženie, vzájomné vzťahy a prepojenia jednotlivých biologických zložiek životného a pracovného prostredia pri ochrane, podpore a rozvoji zdravia obyvateľstva. Sleduje vplyv faktorov prostredia na biocenózu a odraz pôsobenia biocenózy na kvalitu prostredia, ktoré priamo alebo sprostredkované ovplyvňuje zdravie populácie.

Predmetom skúmania sú organizmy, ktoré môžu negatívne alebo pozitívne ovplyvniť životné prostredie a zdravie človeka, alebo sú indikátormi vplyvu rôznych faktorov na prostredie a zdravie.

Cieľom biológie životného prostredia je analyzovať kvalitu prostredia, zisťovať prítomnosť organizmov vyvolávajúcich ochorenia človeka, odhaľovať zdroje znečistenia, cesty kontaminácie a mieru pôsobenia biologických faktorov na prostredie; hľadať spôsoby obnovy a regenerácie prostredia za účelom ochrany, podpory a rozvoja zdravia s cieľom eliminovať možné zdravotné riziko.

Údaje o kvalite biologických faktorov v prostredí sa získavajú klasickými mikroskopickými a kultivačnými metódami, modernými biochemickými a molekulárno-biologickými metódami, ekotoxikologickými a genotoxikologickými testami a matematicko-štatistickými metódami podľa platných noriem alebo validovanými metódami v súlade s najnovšími poznatkami vedy a výskumu, dostatočne citlivými vzhľadom k zdravotným limitom ukazovateľov kvality životného a pracovného prostredia.

Odbor sa podieľa na výchove obyvateľstva ku zdraviu a zdravému životnému štýlu využívaním mediálnych prostriedkov pri objasňovaní možných zdravotných rizík a spôsobov ochrany pred biologickými faktormi životného a pracovného prostredia.

1.3 Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom - spolupráca

Odbor biológie životného prostredia vykonáva analýzy zložiek prostredia pre potreby štátneho zdravotného dozoru a pre štúdium a sledovanie vplyvu prostredia na zdravie obyvateľstva. Poskytuje ďalším odborom hygieny a epidemiológie verejného zdravotníctva objektívne údaje o stave prostredia a o perspektívach a spôsoboch jeho tvorby a ochrany pre zabezpečenie zdravých životných podmienok ľudí, najmä pri výkone štátneho zdravotného dozoru.

Odbor biológie životného prostredia bezprostredne spolupracuje najmä s laboratórnymi odbormi chemických analýz a mikrobiológie životného prostredia pri objektivizovaní faktorov životných podmienok obyvateľstva.

Na zabezpečenie rastu odbornej úrovne spolupracuje s centrami vedy a výskumu, ako sú vysoké školy, Slovenská akadémia vied a výskumné ústavy. Spolupracuje s vedeckými spoločnosťami príslušného odborného zamerania, s občianskymi združeniami majúcimi vzťah k ochrane a tvorbe životného prostredia a s inštitúciami rezortu životného prostredia.

Pracoviská odboru biológie životného prostredia nadväzujú spoluprácu s vedecko-výskumnými a kontrolnými laboratóriami rôznych zahraničných inštitúcií zaoberajúcimi sa kontrolou a monitoringom biocenózy a ostatných biologických faktorov životného a pracovného prostredia. Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky spolupracuje s medzinárodnou sieťou CYANONET v oblasti výskumu a kontroly cyanobaktérií a s inými medzinárodnými vedeckými spoločnosťami v oblasti biológie životného prostredia. Pracoviská biológie životného prostredia spolupracujú na medzinárodných projektoch, aktívne sa zúčastňujú na medzinárodných konferenciách na Slovensku aj v zahraničí. Publikujú v našich alebo v zahraničných časopisoch.

Pri zistení zdravotnej škodlivosti zložiek životného prostredia pracoviská odboru biológie životného prostredia hlásia tieto skutočnosti orgánom na ochranu zdravia a do systému skorého varovania.

1.4 Odborno-metodické vedenie odboru

Činnosť odboru biológie životného prostredia odborne – metodicky riadi a usmerňuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky – hlavný hygienik Slovenskej republiky.

Na zabezpečenie vysoko špecializovaných odborných činností a odborno-metodického vedenia v odbore sú v úradoch verejného zdravotníctva zriadené národné referenčné centrá:

- Národné referenčné centrum pre hydrobiológiu,
- Národné referenčné centrum pre ekotoxikológiu,
- Národné referenčné centrum pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie,
- Národné referenčné centrum pre termotolerantné améby.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a národné referenčné centrá organizujú pravidelné porady a konzultačné dni a podľa požiadaviek z regionálnych úradov verejného zdravotníctva aj kurzy a školenia a poskytujú konzultácie a praktické cvičenia pre odborných pracovníkov a laborantov v odbore.

1.5 Povinné hlásenia, zber a spracovanie štatistických údajov

Pracoviská odboru zbierajú a vyhodnocujú údaje o biologickej kvalite životného prostredia a o biologických faktoroch v pracovnom prostredí pre účely preventívnej ochrany zdravia. Pri zistení zdravotnej škodlivosti zložiek životného prostredia majú pracoviská odboru biológie životného prostredia povinnosť hlásiť tieto zistenia orgánom na ochranu zdravia a do systému výstražného varovania.

Štatistické dáta o činnosti odboru sa vyhodnocujú ročne vo forme regionálnych a celoslovenskej výročnej správy verejného zdravotníctva v kapitole Odbor biológie životného prostredia.

2. Rozvoj v odbore

2.1 Trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Odbor biológie životného prostredia rozvíja svoju činnosť v súlade s potrebami štátneho zdravotného dozoru s cieľom chrániť a podporovať zdravie a zdravé životné podmienky obyvateľstva. K tomuto účelu sa personálne a prístrojovo rozvíjajú pracoviská na ÚVZ SR a RÚVZ s laboratórnymi zložkami, ktoré budú zabezpečovať odbornú činnosť pre spádovú oblasť viacerých úradov.

Do praxe sa zavádzajú metódy skúšania podľa najnovších poznatkov vedy a výskumu v súlade so štandardami Európskej únie a s platnou legislatívou Slovenskej republiky v oblasti biológie životného prostredia pre potreby štátneho zdravotného dozoru vo verejnom zdravotníctve. Získané výsledky sa prezentujú v odborných časopisoch a na odborných podujatiach. Za týmto účelom sa rozvíjajú a hľadajú nové možnosti spolupráce s vedeckými a odbornými inštitúciami u nás aj v zahraničí.

Odbor rozvíja svoju činnosť najmä v :

- sledovaní cyanobaktérií a cýnotoxínov vo vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách, pri prevencii vzniku ochorení a alergických reakcií pri pití vody upravenej z povrchových vodných zdrojov a pri kúpaní v prírodných kúpaliskách,
- sledovaní termotolerantných améb pri prevencii chorôb vznikajúcich pri kúpaní v bazénoch a pri pobyte v klimatizovaných priestoroch,
- genotoxikológii pri prevencii ochorení pracovníkov exponovaných chemickým škodlivinám a fyzikálnym faktorom,
- monitorovaní peľovej situácie pri prevencii alergických reakcií na pele,
- testovaní toxicity vody pri ohrození zdravia toxínmi a chemickými látkami najmä pitných vôd a vodárenských nádrží, vrátane prípadov možných teroristických útokov.

2.2 Systém kontroly kvality činnosti odboru

Na zabezpečenie správnosti výsledkov sa analytické skúšky vykonávajú na všetkých pracoviskách biológie životného prostredia v súlade s podmienkami akreditácie podľa príslušných technických noriem. Úroveň kvality analýz sa okrem štatistických metód vyhodnocovania overuje aj medzilaboratórnymi porovnávacími testami na medzinárodnej, medzirezortnej a vnútrorezortnej úrovni v biologických, ekotoxikologických a genotoxikologických analýzach. Národné referenčné centrá v odbore biológie životného prostredia organizujú medzilaboratórne testy pre laboratória v úradoch verejného zdravotníctva a iné laboratória, spôsobilé vykonávať kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie biologických faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie.

2.3 Medzinárodná spolupráca

Pracoviská odboru biológie životného prostredia nadväzujú spoluprácu s vedecko-výskumnými a kontrolnými laboratóriami rôznych zahraničných inštitúcií zaoberajúcimi sa kontrolou, monitoringom a výskumom patogénnych organizmov, biocenózy a biologickej kvality životného a pracovného prostredia.

Spolupracujú na medzinárodných projektoch, aktívne sa zúčastňujú na medzinárodných konferenciách u nás aj v zahraničí. Publikujú v našich alebo v zahraničných odborných karentovaných časopisoch.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

Odbornú náplň biológie životného prostredia zabezpečujú:

- pre oblasť biologických faktorov prostredia: iní zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním biologického a environmentálneho zamerania,
- pre oblasť ekotoxikológie a genotoxikológie: iní zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním biologického, genetického, biochemického, environmentálneho alebo chemického zamerania,

- iní zdravotníckí pracovníci a zdravotníckí laboranti s úplným stredným odborným vzdelaním, diplomovaní medicínsko-technickí laboranti s vyšším odborným vzdelaním, laboranti s vysokoškolským vzdelaním v odbore laboratórne vyšetrovacie metódy.

3.2 Špecializačné štúdium

Špecializačné štúdium sa realizuje v akreditovaných špecializovaných programoch.¹⁾

3.3 Certifikačná príprava

Certifikačnou prípravou sa získavajú zručnosti a vedomosti na výkon certifikovaných pracovných činností.¹⁾

3.4 Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie sa riadi § 11 a prílohou č. 5 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z.z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.¹⁾

4. Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa koncepcia odboru biológie životného prostredia č.SOZO-2297/1996-9-04/Mi zo dňa 7. mája 1996 uverejnená vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v čiastke 14-15 zo dňa 5. septembra 1996.

5. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

**Ivan Valentovič, v.r.
minister**

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z.z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

19.

Koncepcia v odbore zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve

Číslo: 10181-14/2008-ŠT

Dňa: 17.03.2008

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu.

1. Náplň činnosti odboru

1.1 Náplň a hlavné úlohy odboru, vymedzenie a organizácia činnosti odboru v praxi

Náplňou činnosti odboru sú tieto úlohy:

- 1) informatizácia verejného zdravotníctva,
- 2) sledovanie a uplatňovanie štandardov v oblasti informatizácie zdravotníctva a informatizácie verejnej správy,
- 3) ideové návrhy informačných systémov verejného zdravotníctva,
- 4) vedenie projektov informatizácie verejného zdravotníctva,
- 5) riadenie nákupu a údržby informačnej a komunikačnej techniky,
- 6) administrácia informačných systémov a portálov verejného zdravotníctva,
- 7) konzultácia pri návrhu dizajnu epidemiologických a iných vedecko-výskumných štúdií, monitorovacích systémov zo štatistického hľadiska,
- 8) analýza údajov o zdraví a výskyte chorôb v populácii,
- 9) analýza údajov o vzťahu zdravotného stavu obyvateľstva k životným podmienkam, pracovným podmienkam, spôsobu práce a zdravotného uvedomenia,
- 10) štatistická analýza údajov z epidemiologického a iného vedeckého výskumu,
- 11) konzultačná činnosť v oblasti informatiky a štatistiky v rámci verejného zdravotníctva.

Zdravotnícka informatika a bioštatistika je jedným z odborov verejného zdravotníctva, ktorého činnosť zabezpečujú odbory alebo oddelenia zdravotníckej informatiky a bioštatistiky. Odbor zdravotníckej informatiky a bioštatistiky sa delí na dve oddelenia:

- oddelenie zdravotníckej informatiky,
- oddelenie bioštatistiky.

Organizačná štruktúra pracovísk zdravotníckej informatiky a bioštatistiky vychádza z náplne práce, rozmiestnenia a organizačného členenia ÚVZ SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva, z materiálneho a personálneho vybavenia pracovísk týchto úradov a zo špecializácie činnosti jednotlivých pracovísk s možnými modifikáciami.

1.2 Charakteristika odboru

Zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve je systematická aplikácia informatiky, štatistiky, informačných a komunikačných technológií v praxi, výskume a vo vyučovaní verejného zdravotníctva a všetkých jeho odborov.

Cieľom zdravotníckej informatiky a bioštatistiky vo verejnom zdravotníctve je:

- zefektívnenie procesov verejnej správy verejného zdravotníctva, zlepšenie informovanosti občanov a prístupnenie verejnej správy v oblasti verejného zdravotníctva občanovi prostredníctvom informačných a komunikačných technológií,

- efektívne a reprezentatívne sledovanie stavu verejného zdravia a procesov, ktoré ho ovplyvňujú, informovanie verejnosti,
- uplatňovanie štatistických metód v oblastiach odbornej činnosti verejného zdravotníctva.

Metódami práce odboru sú:

- 1) aplikácia štandardov informačných a komunikačných technológií (ITK),
- 2) aplikácia metód informatiky,
- 3) aplikácia metód vývoja informačných systémov,
- 4) aplikácia metód geografických informačných systémov,
- 5) aplikácia štatistických metód pri návrhu nových epidemiologických a iných vedecko-výskumných štúdií, monitorovacích systémov,
- 6) aplikácia štatistických metód pri analýze rizík,
- 7) štatistické analýzy údajov z epidemiologických a iných vedecko-výskumných štúdií,
- 8) štatistické modelovanie,
- 9) aplikácia metód grafického dizajnu.

1.3 Vzťah odboru k ostatným medicínskym odborom - spolupráca

Pri plnení svojich úloh pracovníci v oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky verejného zdravotníctva úzko spolupracujú najmä:

- so všetkými odbormi a oddeleniami verejného zdravotníctva,
- s inými medicínskymi a nemedicínskymi odbormi,
- s odborom informatiky MZ SR a s NCZI,
- so štátnymi organizačnými a štandardizačnými jednotkami informatizácie verejnej správy,
- so Štatistickým úradom SR,
- s vedecko-výskumnými pracoviskami rezortu zdravotníctva i iných rezortov.

1.4 Odborno-metodické vedenie odboru

Odborne a metodicky odbor vedie MZ SR a ÚVZ SR.

2. Rozvoj v odbore

2.1 Trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5 – 10 rokoch

Základné smerovanie a trendy rozvoja odboru v nasledujúcich 5-10 rokoch sú:

- úprava legislatívy tak, aby aj pracovníci s vysokoškolským vzdelaním I. a II. stupňa ukončeným na univerzitných alebo odborných vysokých školách v študijných programoch informatika alebo štatistika a ich príbuzných aplikovaných študijných programoch mohli byť zaradení do kategórie iný zdravotnícky pracovník a mali možnosť získať odbornú spôsobilosť na výkon špecializovanej pracovnej činnosti v odbore zdravotnícka informatika a bioštatistika,
- návrh a implementácia informačných a komunikačných systémov pre zavedenie elektronickej verejnej správy vo verejnom zdravotníctve,
- štandardizácia informovanosti verejnosti elektronicou cestou,
- zavádzanie nových informačných systémov verejného zdravotníctva,
- zavádzanie štatistického modelovania do odbornej práce verejného zdravotníctva,
- zavádzanie štatistických metód pre Evidence Based Public Health (verejné zdravotníctvo založené na dôkazoch).

2.2 Medzinárodná spolupráca

Odbor spolupracuje:

- s inštitúciami a agentúrami EÚ (napr. ECDC, PHEA) a ich odbornými sieťami (napr. NEMO),
- s členskými štátmi EÚ,

- so Svetovou zdravotníckou organizáciou.

3. Vzdelávanie pracovníkov v odbore

V oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky vo verejnom zdravotníctve pracujú:

- a) zdravotnícki pracovníci v kategóriách lekár, sestra, asistent,
- b) pracovníci s vysokoškolským vzdelaním II. a I. stupňa ukončeným na univerzitných alebo odborných vysokých školách, najmä v študijných programoch informatika, štatistika alebo v ich príbuzných aplikovaných študijných programoch,
- c) pracovníci s úplným stredným odborným vzdelaním ukončeným na stredných odborných školách so zameraním na informatiku alebo elektrotechniku.

3.1 Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v odbore sa uskutočňuje formou špecializačného štúdia v akreditovaných špecializačných študijných programoch podľa osobitného predpisu¹⁾ a formou sústavného vzdelávania v akreditovaných študijných programoch sústavného vzdelávania podľa osobitného predpisu²⁾ pre jednotlivé kategórie zdravotníckych pracovníkov. Sústavné vzdelávanie sa môže realizovať na vlastnom pracovisku a kvalitatívne vyššom akreditovanom pracovisku v priebehu pracovnej činnosti, ďalej na školiacich miestach, kurzoch, seminároch, workshopoch, účasťou na odborných podujatiach odborných spoločností doma a v zahraničí a samoštúdiom.

4. Nadobudnutie účinnosti

Táto koncepcia nadobúda účinnosť 1. apríla 2008.

Ivan Valentovič, v.r.
minister

¹⁾ Nariadenie vlády SR č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, systave špecializačných odborov a systave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

²⁾ Vyhláška MZ SR č. 366/2005 Z. z. o spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v znení neskorších predpisov.

20.**ŠTATÚT VÝBEROVEJ KOMISIE MINISTERSTVA ZDRAVOTNÍCTVA SR
NA SCHVAĽOVANIE ŽIADOSTÍ
O NENÁVRATNÝ FINANČNÝ PRÍSPEVOK PRE OPATRENIE 2.2
OPERAČNÉHO PROGRAMU VZDELÁVANIE****Čl. 1****Úvodné ustanovenia**

Štatút upravuje pôsobnosť, zriadenie, podmienky členstva, zloženie a zásady činnosti Výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva SR na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „výberová komisia“), ktorá je zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“), ktoré je Sprostredkovateľským orgánom pod Riadiacim orgánom pre Operačný program Vzdelávanie.

Čl. 2**Pôsobnosť výberovej komisie**

- (1) Výberová komisia schvaľuje, resp. neschvaľuje žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „žiadosť o NFP“) predkladané žiadateľmi v súlade s príslušnou výzvou MZ SR ako Sprostredkovateľského orgánu pod Riadiacim orgánom pre Operačný program Vzdelávanie, prioritná os 2, opatrenie 2.2 (ďalej len „SORO“).
- (2) Výberová komisia schvaľuje žiadosti o NFP na základe výberových kritérií, ktoré schvaľuje Monitorovací výbor Operačného programu Vzdelávanie a ktoré boli zverejnené spolu s výzvou na predkladanie žiadostí o NFP.
- (3) V prípade schválenia príslušnej žiadosti o NFP, výberová komisia rozhodne o výške NFP v zmysle čl. 2 ods. 17 rokovacieho poriadku výberovej komisie.

Čl. 3**Zriadenie a členstvo vo výberovej komisii**

- (1) Výberovú komisiu zriaďuje SORO. Výberová komisia je kolektívny orgán, ktorý reprezentuje a presadzuje verejný záujem pri posudzovaní žiadostí o NFP. Pre každú výzvu je zriadená osobitná výberová komisia.
- (2) Výberová komisia má minimálne 5 členov s hlasovacím právom. Hlasovacie právo majú všetci členovia výberovej komisie s výnimkou predsedu a tajomníka. Výber členov výberovej komisie a ich náhradníkov je v kompetencii SORO. Členov výberovej komisie a ich náhradníkov menuje a odvoláva minister zdravotníctva SR. Počet členov výberovej komisie určuje minister, počet náhradníkov je totožný s počtom menovaných členov výberovej komisie. Členmi výberovej komisie sú odborníci pre vecne príslušnú oblasť menovaní ministrom zdravotníctva SR z vecne príslušného odborného útvaru MZ SR, príslušnej partnerskej organizácie a zástupca Riadiaceho orgánu. Pri vytváraní výberovej komisie sa uplatňuje princíp partnerstva. Členstvo vo výberovej komisii môže byť opakované.
- (3) Člen výberovej komisie sa môže svojho členstva vzdať. V takomto prípade vymenuje minister zdravotníctva SR nového člena z náhradníkov menovaných podľa odseku 2 tohto článku.
- (4) Predpokladom členstva vo výberovej komisii sú
 - a) splnenie všeobecných kritérií – bezúhonnosť, spôsobilosť na právne úkony,
 - b) odborná spôsobilosť.

- (5) Členstvo vo výberovej komisii zaniká
- ukončením procesu výberu a schvaľovania žiadostí o NFP v rámci príslušnej výzvy,
 - odvolaním ministrom zdravotníctva SR,
 - vzdaním sa členstva,
 - smrťou,
 - v prípadoch, keď bol člen právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin.
- (6) Člen výberovej komisie je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej funkcie vo výberovej komisii alebo v súvislosti s ňou. V prípade porušenia tejto povinnosti minister zdravotníctva SR takého člena odvolá. Člen výberovej komisie, ako aj všetky osoby zúčastnené na zasadnutí, podpisujú *Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov*, čo je podmienkou účasti na zasadnutí výberovej komisie.
- (7) Členstvo vo výberovej komisii je čestné. Činnosť členov výberovej komisie nie je honorovaná.
- (8) O pripravovaných zasadnutiach výberovej komisie je najneskôr do 7 kalendárnych dní pred zasadnutiami informovaný Certifikačný orgán a Riadiaci orgán. Zástupca Certifikačného orgánu sa zúčastňuje zasadnutí ako pozorovateľ.
- (9) Zasadnutie výberovej komisie sa môžu zúčastňovať aj iní pozorovatelia (ako definovaní v odseku 8) a prizvané osoby. Pozorovateľ ako člen komisie bez hlasovacieho práva bude menovaný ministrom zdravotníctva v súlade so zameraním príslušnej výzvy na predkladanie žiadostí o NFP. Pozorovateľ je pozvaný na zasadnutie výberovej komisie v lehote najmenej 7 kalendárnych dní pred termínom zasadnutia. Pozorovateľ sa zúčastňuje celého zasadnutia. Prizvanou osobou môžu byť odborní hodnotitelia, ktorí sú informovaní o termíne zasadnutia výberovej komisie 7 kalendárnych dní vopred a zúčastňujú sa len tej časti zasadnutia, ku ktorej boli prizvaní. O prizvaní odborných hodnotiteľov príslušnej žiadosti o NFP rozhoduje výberová komisia hlasovaním (dvojtretinovou väčšinou prítomných členov s hlasovacím právom) na základe návrhu člena komisie s hlasovacím právom. Predseda výberovej komisie navrhne prizvať prizvanú osobu v prípade, že jej účasť je nevyhnutá pre ďalší proces výberu žiadosti o NFP. Prizvaná osoba na zasadnutí odôvodní/vysvetlí svoje odborné hodnotenie príslušnej žiadosti o NFP.

Čl. 4

Orgány výberovej komisie

- (1) Orgánmi výberovej komisie sú predseda a tajomník výberovej komisie. Predsedom komisie je minister zdravotníctva SR alebo ním menovaná osoba. Tajomníkom komisie je hlavný manažér Odboru posudzovania projektov.
- (2) Predseda výberovej komisie
- zvoláva a riadi zasadnutia výberovej komisie,
 - zodpovedá za činnosť výberovej komisie,
 - zodpovedá za dodržiavanie štatútu a rokovacieho poriadku výberovej komisie,
 - nemá hlasovacie právo.
- (3) Tajomník výberovej komisie
- pripravuje a organizuje zasadnutia výberovej komisie,
 - zabezpečuje administratívny chod výberovej komisie,
 - informuje výberovú komisiu o výsledkoch predchádzajúcich fáz schvaľovacieho procesu,
 - zabezpečuje vypracovanie Záverečnej správy zo zasadnutia výberovej komisie,
 - nemá hlasovacie právo.

Čl. 5

Zasadnutie výberovej komisie

- (1) Zasadnutie výberovej komisie zvoláva predseda výberovej komisie najmenej 7 kalendárnych dní pred termínom zasadnutia.

- (2) Zasadnutie výberovej komisie sa riadi rokovacím poriadkom výberovej komisie.
- (3) Pokiaľ výberová komisia nie je uznášaniaschopná podľa čl. 6, predseda výberovej komisie zvolá do 5 kalendárnych dní nové zasadnutie výberovej komisie.

Čl. 6

Uznášaniaschopnosť výberovej komisie

Výberová komisia je uznášaniaschopná, ak sa zasadnutia zúčastní aspoň nadpolovičná väčšina členov výberovej komisie s hlasovacím právom.

Čl. 7

Rozhodovanie výberovej komisie

Na prijatie rozhodnutia je potrebný súhlas dvojtretinovej väčšiny prítomných členov výberovej komisie s hlasovacím právom. Každý člen, ktorý nesúhlasí s rozhodnutím, má právo podať stanovisko, v ktorom uvedie svoj odlišný názor a jeho zdôvodnenie. Toto stanovisko bude priložené k Záverečnej správe zo zasadnutia výberovej komisie.

Čl. 8

Záverečná správa zo zasadnutia výberovej komisie

- (1) Tajomník výberovej komisie vypracuje Záverečnú správu zo zasadnutia výberovej komisie v súlade s čl. 3 rokovacieho poriadku výberovej komisie.
- (2) Záverečnú správu zo zasadnutia výberovej komisie overuje predseda výberovej komisie a schvaľuje minister zdravotníctva SR. V prípade, že je predsedom výberovej komisie minister zdravotníctva SR, overuje záverečnú správu zvolený člen výberovej komisie.
- (3) Tajomník výberovej komisie predkladá kópiu Záverečnej správy zo zasadnutia výberovej komisie Certifikačnému orgánu a Riadiacemu orgánu v termíne do 7 kalendárnych dní od jej podpisu.
- (4) Rozhodnutie o poskytnutí, resp. neposkytnutí NFP je konečné. Na NFP nie je právny nárok.

Čl. 9

Záverečné ustanovenia

- (1) Neoddeliteľnou súčasťou tohto štatútu je Rokovací poriadok výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva SR na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.
- (2) Štatút výberovej komisie nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu ministrom zdravotníctva SR.
- (3) Zmeny a doplnky k štatútu výberovej komisie musia byť vykonané písomnou formou a podliehajú schváleniu ministrom zdravotníctva SR.
- (4) Zrušuje sa Štatút Výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok zo dňa 16. novembra 2007 uverejnený v číastke 48-60 Vestníka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 15. decembra 2007 pod č. 79.

21.

**ROKOVACÍ PORIADOK VÝBEROVEJ KOMISIE
MINISTERSTVA ZDRAVOTNÍCTVA SR
NA SCHVAĽOVANIE ŽIADOSTÍ
O NENÁVRATNÝ FINANČNÝ PRÍSPEVOK PRE OPATRENIE 2.2
OPERAČNÉHO PROGRAMU VZDELÁVANIE**

Čl. 1**Úvodné ustanovenia**

- (1) Rokovací poriadok upravuje prípravu, obsah a priebeh zasadnutia, ako aj spôsob prijímania rozhodnutí Výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva SR na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „výberová komisia“) predložených v rámci Opatrenia 2.2 Operačného programu Vzdelávanie.
- (2) Rokovací poriadok je záväzný pre všetkých členov výberovej komisie, ako aj všetky osoby zúčastnené na zasadnutí.
- (3) Rokovanie výberovej komisie môže podľa potreby trvať niekoľko dní, pričom sa to stále pokladá za jedno zasadnutie výberovej komisie.

Čl. 2**Príprava, zvolanie a priebeh zasadnutia výberovej komisie**

- (1) Zasadnutia zvoláva predseda výberovej komisie najmenej 7 kalendárnych dní pred termínom zasadnutia.
- (2) O pripravovaných zasadnutiach výberovej komisie je najneskôr do 7 kalendárnych dní pred zasadnutiami informovaný Certifikačný orgán a Riadiaci orgán.
- (3) Prípravu zasadnutia a podkladov pre výberovú komisiu zabezpečuje tajomník výberovej komisie.
- (4) Účasť členov výberovej komisie je povinná. Pokiaľ sa člen nemôže z vážnych dôvodov zúčastniť zasadnutia, je povinný do 5 kalendárnych dní pred začatím zasadnutia túto skutočnosť oznámiť predsedovi výberovej komisie, ktorý vymenuje nového člena výberovej komisie z náhradníkov menovaných podľa čl. 3 ods. 2 štatútu výberovej komisie.
- (5) Účasť člena výberovej komisie je nezastupiteľná.
- (6) V otváracíj časti zasadnutia predseda výberovej komisie na základe prezenčnej listiny konštatuje počet prítomných členov a skutočnosť, či je výberová komisia uznášaniaschopná.
- (7) Člen výberovej komisie, ako aj všetky osoby zúčastnené na zasadnutí komisie podpisujú *Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov*, čo je podmienkou účasti na zasadnutí výberovej komisie.
- (8) Na úvod zasadnutia odsúhlasí výberová komisia program zasadnutia.
- (9) Výberová komisia je na svojom zasadnutí informovaná o výsledkoch predchádzajúcich fáz schvaľovacieho procesu žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „žiadosť o NFP“).

(10) V prípade, že sa počas schvaľovacieho procesu preukáže, že existuje, resp. existoval akýkoľvek vzťah člena výberovej komisie k subjektom, ktoré môžu mať akýmkoľvek spôsobom prospech z procesu schvaľovania žiadostí o NFP, bude člen ihneď informovať výberovú komisiu a bezodkladne sa vzdá ďalšej participácie na schvaľovacom procese.

(11) Výberová komisia nesmie pri schvaľovaní žiadostí o NFP aplikovať iné výberové kritériá ako tie, ktoré schválil Monitorovací výbor Operačného programu Vzdelávanie.

(12) Výberová komisia zároveň nesmie meniť bodové hodnotenie žiadosti o NFP stanovené odborným hodnotením.

(13) Výberová komisia pri schvaľovaní žiadosti o NFP vychádza predovšetkým zo Súhrnnej správy z odborného hodnotenia, pričom podporiť môže iba žiadosti o NFP, ktoré splnili podmienky odborného hodnotenia, t.j. ktoré dosiahli v rámci odborného hodnotenia aspoň minimálny stanovený celkový počet bodov a zároveň aj minimálny počet bodov stanovený pre jednotlivé kritériá, resp. skupiny kritérií.

(14) Všetky žiadosti, ktoré splnia limity pre jednotlivé skupiny hodnotiacich kritérií (výberové kritérium 1) a budú mať dostatočný celkový počet bodov (výberové kritérium 2), budú zoradené podľa počtu získaných bodov. Žiadostiam bude pridelený NFP na základe ich poradia v rozsahu alokovaných finančných zdrojov pre danú Výzvu na predkladanie žiadostí o NFP. V prípade rovnosti bodov u viacerých žiadostí bude pri prideľovaní NFP rozhodujúci súčet bodov získaných v kľúčových kritériách (A, H, J, K, L).

(15) V prípade, že súčet bodov získaných v kľúčových kritériách (A, H, J, K, L) bude rovnaký u viacerých žiadostí, výberová komisia v závislosti od alokovaných finančných zdrojov pre danú Výzvu na predkladanie žiadostí o NFP prijme rozhodnutie o schválení, resp. neschválení všetkých žiadostí s rovnakým súčtom bodov získaných v kľúčových kritériách.

(16) Ak to vyžaduje povaha prerokovávaných problémov, môže predseda výberovej komisie navrhnúť výberovej komisii na svoje zasadnutie prizvať hodnotiteľov príslušnej žiadosti o NFP, ktorí nie sú členmi výberovej komisie.

(17) Výberová komisia môže, na základe návrhu odborných hodnotiteľov, resp. predbežnej finančnej kontroly v dôsledku explicitnej identifikácie neoprávnených výdavkov projektu v rámci odborného hodnotenia, znížiť výšku nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) pre jednotlivé žiadosti o NFP.

(18) Výška príspevku, ktorý výberová komisia schváli pre príslušnú žiadosť o NFP je maximálna¹⁾ a nesmie byť navýšená v priebehu realizácie projektu. Toto ustanovenie je aj súčasťou zmluvy o poskytnutí NFP.

(19) Počet schválených žiadostí o NFP je limitovaný výškou alokácie na výzvu na predkladanie žiadostí o NFP. Po vyčerpaní zdrojov na príslušnú výzvu výberová komisia rozhodne o zaradení žiadosti/žiadostí, ktoré nasledujú v poradí, do zásobníka projektov. Pri zostavovaní zásobníka projektov berie výberová komisia do úvahy možnosť nepristúpenia žiadateľa k podpisu zmluvy, ako aj ďalšie nepredvídané okolnosti.

(20) Rozhodnutie o poskytnutí, resp. neposkytnutí NFP je konečné. Na nenávratný finančný príspevok nie je právny nárok.

¹⁾ Výnimku môžu tvoriť žiadosti o NFP schválené v rámci schém pomoci de minimis, kedy je pred podpisom zmluvy potrebné overenie poskytnutej pomoci prostredníctvom centrálného registra vedeného Ministerstvom financií SR.

Čl. 3**Prijímanie rozhodnutí a hlasovanie**

- (1) Rozhodnutie výberovej komisie sa prijíma hlasovaním, pričom na jeho prijatie je potrebný súhlas dvojtretinovej väčšiny prítomných členov výberovej komisie s hlasovacím právom.
- (2) Každý člen výberovej komisie, okrem predsedu a tajomníka výberovej komisie, má 1 hlas.
- (3) Výstupom schvaľovania žiadostí o NFP výberovou komisiou je *Záverečná správa zo zasadnutia výberovej komisie*, ktorá obsahuje súhrnné výsledky procesu schvaľovania žiadostí o NFP v podobe
- zoznamu schválených žiadostí o NFP s uvedením žiadanej a schválenej výšky NFP,
 - zoznamu zamietnutých žiadostí o NFP s uvedením dôvodu zamietnutia,
 - zoznamu žiadostí zaradených do zásobníka projektov
 - zoznamu žiadostí o NFP identifikovaných na účely plnenia príslušnej horizontálnej priority (ak sú relevantné),
- (4) Záverečná správa zo zasadnutia výberovej komisie sa schvaľuje rozhodnutím výberovej komisie a jej obsahom je okrem častí podľa odseku 3 tohto článku aj
- záznam zo zasadnutia výberovej komisie,
 - prezenčná listina zo všetkých dní zasadnutia výberovej komisie,
 - čestné vyhlásenia o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov podpísané členmi a osobami zúčastnenými zasadnutia.
- (5) Každý člen výberovej komisie má právo vyjadriť svoj názor, ktorý bude uvedený v zázname zo zasadnutia výberovej komisie.
- (6) Záverečnú správu zo zasadnutia výberovej komisie vypracuje tajomník najneskôr do 7 kalendárnych dní odo dňa ukončenia zasadnutia výberovej komisie.
- (7) Záverečnú správu zo zasadnutia výberovej komisie overuje predseda výberovej komisie a schvaľuje minister zdravotníctva SR. V prípade, ak je predsedom výberovej komisie minister, záverečnú správu overuje zvolený člen výberovej komisie.

Čl. 4**Záverečné ustanovenia**

- (1) Rokovací poriadok výberovej komisie nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu ministrom zdravotníctva SR.
- (2) Zmeny a doplnky k rokovaciemu poriadku musia byť vykonané písomnou formou a podliehajú schváleniu ministrom zdravotníctva SR.
- (3) Zrušuje sa Rokovací poriadok Výberovej komisie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na schvaľovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok zo dňa 16. novembra 2007 uverejnený v číastke 48-60 Vestníka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 15. decembra 2007 pod č. 80.

V Bratislave
dňa 18. marca 2008

Ivan Valentovič, v.r.
minister

22.**R o z h o d n u t i e**
o zmene zriad'ovacej listiny Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby
Bratislava

Bratislava 28. 1. 2008

Číslo: 04247 – 6/2008 - OP

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ako zriad'ovateľ štátnych príspevkových organizácií podľa ust. § 21 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

m e n í**s účinnosťou od 1. januára 2008**

zriad'ovaciú listinu Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava zo dňa 4. 12. 1991 číslo: 3724/1991-A/XXI-3 v znení Zmeny zriad'ovacej listiny Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava zo dňa 30. 3. 1995 číslo: 1002/1995-A a v znení Rozhodnutia o zmene zriad'ovacej listiny záchranej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava zo dňa 4. 5. 2001 číslo: M/2095/2001, číslo: SOČ-1439/2001/Práv-So

t a k t o :

V časti upravujúcej predmet činnosti sa pôvodný text vypúšťa a nahrádza sa textom, ktorý znie:

Predmetom činnosti je:

- 1) Poskytovanie prednemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti na území SR v ambulanciách**
 - a) rýchlej lekárskej pomoci**
 - b) rýchlej lekárskej pomoci vrátane mobilnej intenzívnej jednotky**
 - c) rýchlej zdravotnej pomoci**
 - d) diaľkové transporty kriticky chorých občanov zaistené odbornými pracovníkmi pozemným transportom na území SR**
 - e) zmierňovanie a likvidácia zdravotníckych následkov hromadných nešťastí a katastrof na území SR**
- 2) Dopravná zdravotnícka služba pre potreby jednotlivých zdravotníckych zariadení**
- 3) Výjazdová lekárska služba prvej pomoci pre deti a dorast a dospelých**
- 4) Výuka a výcvik zdravotnícko-záchranárskych postupov**
- 5) Zabezpečovanie výuky a výuka prvej pomoci**
- 6) Zabezpečovanie praktickej výučby v nadväznosti na vedu a výskum v zriadených výučbových pracoviskách Kliniky urgentnej medicíny a medicíny katastrof LFUK, na základe Zmluvy o praktickej výučbe a o zriadení výučbového pracoviska zo dňa 30. 11. 2005 a jej Dodatku č. 1 platným a účinným dňa 27. 9. 2007, ktorým sa zriadila v zdravotníckom zariadení Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava Klinika urgentnej medicíny a medicíny katastrof LFUK.**

Súčasne sa zrušuje Rozhodnutie o zmene zriad'ovacej listiny Záchrannej a dopravnej zdravotníckej služby Bratislava vydané Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky dňa 28. 12. 2007 pod číslom: 25478 - 4/2007 – OP.

Ivan Valentovič, v.r.
minister

OZNAMOVACIA ČASŤ**Straty pečiatok**

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky oznamuje, že zdravotníckym zariadeniam boli odcudzené (stratené) pečiatky, ktorých zoznam je uvedený v prílohe tohto oznámenia. Pri zneužití týchto pečiatok na vystavenie lekárskeho predpisu a iných dokumentov, ktoré sú súčasťou zdravotnej dokumentácie, alebo pri falšovaní verejnej listiny touto pečaťou, treba túto skutočnosť okamžite oznámiť policajným orgánom, príslušnému lekárovi samosprávneho kraja a ministerstvu zdravotníctva. Po dátume, ktorý je uvedený ako predpokladaný termín odcudzenia alebo straty je pečať neplatná.

**Príloha k oznámeniu
Zoznam neplatných pečiatok**

1. Text pečiatky: P40707010102
MUDr. Vladimír Lacko
lekár
A51035088

Číselný kód: A51035088

K strate pečiatky došlo 18. 1. 2008.

2. Text pečiatky: MM DENTI P77115016201
spol. s r.o. MUDr. BANIČOVÁ
ZUBNÁ AMB. IVETA
BRATISLAVA stomatólog
BALKÁNSKA 53 B48493016

Pečiatka bola odcudzená 23. 1. 2008.

3. Text pečiatky: MARTINSKÁ P38811104201
FAKULTNÁ MUDr. Druneková
NEMOCNICA Pediatrický neurológ
MARTIN A59593104 1

K strate pečiatky došlo 24. 1. 2008.

4. Text pečiatky: Ambulancia N85309008201
všeobecného MUDr. Mária Spišáková
lekára pre všeobecný lekár pre deti a dorast
deti a dorast A67782008 1
Rožňava
Nám. 1. mája 11

Pečiatka bola odcudzená 29. 1. 2008.

5. Text pečiatok: P40707049203 P40707049204 P40707001205
MUDr. František Mikla MUDr. František Mikla MUDr. František Mikla
kardiológ kardiológ internista
A42293049 A42293049 A42293001

Číselný kód: A42293049, A42293001

Pečiatky boli odcudzené 30. 1. 2008.

6. Text pečiatky:

P40707004101
I. neurologická klinika
LFUK a FNsPB
FNsP Bratislava, Nemocnica Staré Mesto
Mickiewiczova 13, 813 69 Bratislava 7

K strate pečiatky došlo 26. 2. 2008.

OZNÁMENIE

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky oznamuje uverejnenie osobitných vydaní Vestníka Ministerstva zdravotníctva SR v mesiaci február 2008:

Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o postupe pri podávaní žiadostí o zaradenie lieku alebo vyradenie lieku do alebo zo zoznamu liečiv a liekov plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia a cenových návrhov na lieky

Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o postupe pri podávaní žiadostí o zaradenie dietetickej potraviny na osobitné medicínske účely a o úradné určenie ceny dietetickej potraviny na osobitné medicínske účely alebo vyradenie dietetickej potraviny na osobitné medicínske účely do alebo zo zoznamu dietetických potravín a pri podávaní žiadostí o zmenu úradne určenej ceny dietetickej potraviny na osobitné medicínske účely v zozname dietetických potravín plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia

Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 11. februára 2008 č. 04650/2008-OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prídavné látky v potravinách

VESTNÍK MINISTERSTVA ZDRAVOTNÍCTVA SR

Vydáva Ministerstvo zdravotníctva SR vo V OBZOR, s.r.o., Bratislava, Špitálska 35. Tlač: V OBZOR, s.r.o.
Adresa redakcie: Bratislava, Špitálska ul. 35. Objednávky na predplatné, ako aj jednorazové vybavuje V
OBZOR, s.r.o., Špitálska 35, 811 08 Bratislava, tel./fax: 02 529 68 395, tel.: 02 529 61 251. Adresa pre
písomný styk: V OBZOR, s.r.o, P.O.Box 64, 820 12 Bratislava 212, E-mail: obzor@obzor.sk, www.obzor.sk